

Matkakohteen turvattomuuden vaikutus restonomiopis- kelijoiden matkustusvalintoihin

Nora Laurila

Tekijä(t)	
Nora Laurila.	
Koulutusohjelma	
Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi	Sivu- ja liitesivumäärä
Matkakohteen turvattomuuden vaikutus restonomiopiskelijoiden matkustusvalintoihin.	39 + 5
<p>Tällä vuosikymmenellä terrorismi ja luonnonkatastrofit ovat vaikuttaneet matkailuun merkittävästi. Terroristijärjestöt ovat iskeneet muun muassa turistialueille ja isoihin kaupunkeihin Euroopassa, mikä on aiheuttanut turvattomuutta ja vaikuttanut esimerkiksi turistialueiden elinkeinoon. Hurrikaaneja on taas esiintynyt Karibian alueella, minkä seurauksena esimerkiksi lentoja alueella oleviin kohteisiin on jouduttu perumaan.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuoda ilmi millä tavoin nuoret kokevat turvattomuuden matkakohteissa ja miten heidän matkustuskäyttäytymisensä muuttuisi uhkatilanteiden satuttuessa. Tutkimuksessa uhkatekijät on rajattu terrori-iskuihin ja luonnonkatastrofeihin. Tutkimusryhmänä toimivat 18–30-vuotiaat nuoret Haaga-Helian matkailualan opiskelijat.</p> <p>Tässä työssä on kolme päälukua, joista ensimmäinen keskittyy matkustusmotiveihin – ensin tutkimuksessa käsitellään Maslowin tarveteorioita, sitten nuorten matkustusmotiveja ja lopuksi, kuinka motivaatioteorioita on sovellettu matkailuun. Toisessa pääluvussa käsitellään matkailun turvallisuutta, koska Maslowin tarveteoriansa turvallisuuden tunne on yksi motivaatiotekijä. Viimeisessä pääluvussa käsitellään matkailun turvattomuustekijöitä, eli terrorismia ja luonnonkatastrofeja ja kuinka ne vaikuttavat matkailuun.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisin menetelmin ja aineisto tutkimukseen kerättiin kyselylomakkeen avulla. Työhön valittiin kvantitatiivinen lähestymistapa, koska aiheesta on saatavilla runsaasti tutkimuksia ja teoria-aineistoa. Kysely lähetettiin vastaajille vuoden 2017 elokuun lopussa. Kysely oli avoinna noin kaksi ja puoli viikkoa, jonka aikana vastauksia saatiin kerättyä 153 kappaletta.</p> <p>Tutkimuksen vastauksista voidaan päätellä, että vaikka nuoret suurimmalta osalta uskovat terrorismin vaikuttavan matkailuun, he eivät itse näe sen vaikuttavan omiin matkustuspäätöksiinsä. Tuloksista voidaan myös päätellä, että vaikka terrorismia pidetään uhkaavampana kuin luonnonkatastrofeja, nuoret matkustajat ovat silti valmiimpia lähtemään maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä ollut terrori-iskuja, kuin maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä ollut luonnonkatastrofeja.</p>	
Asiasanat	
matkailu, motiivi, kriisi, turvattomuus, terrorismi, luonnonkatastrofi	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Matkustusmotiivit	3
2.1	Motivaatioteorian soveltaminen matkailualalla	4
2.2	Nuorten matkustusmotiivit	5
3	Matkailun turvallisuus	7
3.1	Turvallisuuden tärkeys matkailussa	7
3.2	Katastrofeihin liittyvät kriisit ja riskit	8
4	Matkakohteen turvattomuustekijät	10
4.1	Terrorismi nykypäivänä	10
4.2	Terrorismin vaikutukset matkailuun	12
4.3	Luonnonkatastrofien vaikutukset matkailuun	15
	Tutkimusmenetelmät	17
4.4	Tutkimusprosessi	17
4.5	Kvantitatiiviset aineistonkeruumenetelmät	18
4.6	Kysymysten laatiminen ja tiedonkeruu	18
5	Tutkimuksen tulokset	20
5.1	Vastaajien taustatiedot	20
5.2	Matkustuskohteiden turvallisuuden merkitys	21
5.3	Terrorismin merkitys matkailussa	23
5.4	Luonnonkatastrofien merkitys matkailussa	28
6	Pohdinta	30
6.1	Tulosten arviointi ja johtopäätökset	30
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	32
6.3	Oma oppiminen ja arviointi	33
	Lähteet	35
	Liitteet	40
	Liite 1. Kyselylomake	40

1 Johdanto

Tutkimuksessani aion selvittää miten matkakohteen turvattomuus vaikuttaa nuorten matkustusvalintoihin. Aihe kiinnostaa minua sen ajankohtaisuuden vuoksi ja koska olen lentokentällä työskennellessäni joutunut todistamaan, miten kohdemaassa tapahtuneet konfliktit vaikuttavat matkustajiin. Esimerkiksi kesällä 2016 tapahtuneen Turkin vallankaappauksen myötä useita lentoja jouduttiin perumaan ja monet ihmiset etsivät epätoivoisina uusia matkustuskohteita.

Tutkimuksen tavoitteena on tuoda ilmi millä tavoin nuoret kokevat turvattomuuden matkakohteissa ja miten heidän matkustuskäyttäytymisensä muuttuisi uhkatilanteiden sattuessa. Tutkimuksen pääongelma ja alaongelmat esitellään seuraavaksi:

Pääongelma:

- Kumpi on nuorten matkustajien mielestä uhkaavampaa; terrori-iskut vai luonnonkatastrofit?

Alaongelmat:

- Miten hyvin nuoret tarkistavat matkakohteensa turvallisuustilanteen?
- Miten nuoret käyttäytyvät, jos ennen matkalle lähtöä kohteessa tapahtuisi onnettomuus?
- Miten nuoret kokevat uhkatekijöiden vaikuttavan matkailuun?
- Kuinka näkyvät turvallisuuskeinot vaikuttavat matkailuun?

Tietoperustassa kerron luonnononnettomuuksien ja terrorismin vaikutuksista matkailun elinkeinoon ja mitä tunnetuimmat matkakohteet ovat kokeneet. Samalla käsittelen turvattomuutta eri matkakohteiden välillä - mitkä kohteet mielletään turvattomiksi ja mikä niitä yhdistää. Yksi tietoperustan lähteistä perustuu Maslown tarveteoriaan, koska Maslown teoriaa on sovellettu muun muassa matkustusalaan tutkijoiden havainnollistaessa ihmisten motiiveja matkustuksen näkökulmasta. Näistä esimerkeistä olen poiminut muutaman tukemaan työtäni. Tutkimuksessa kerrotaan median vaikutuksista ihmisten mielipiteisiin matkakohteen turvallisuudesta tai sen puuttumisesta ja matkakohteen imagon palautumisesta onnettomuuden jälkeen. Keskeisimmät käsitteet tietoperustassa ovat turvattomuus, matkailu, kriisit, terrorismi ja luonnonkatastrofit.

Ensimmäisessä kappaleessa käsittelen matkustusta motiivien näkökulmasta. Avaan motiivikäsitystä erilaisten teorioiden avulla, samalla kerron motiiviteorioiden käytöstä matkailualalla. Toisessa kappaleessa keskityn turvallisuuden ja turvattomuuden näkökulmiin;

kerron yleisesti turvattomuudesta ja turvallisuudesta ja niiden vaikutuksesta matkailuun ja ihmisten matkustuspäätöksiin sekä avaan kriisien ja katastrofien käsitteitä. Kolmannessa kappaleessa avaan terrorismi termiä, sen historiaa ja kuinka näkyvää ja yleistä se nykyään on. Terrorismin vaikutuksista matkailuun on selviä yhtäläisyyksiä, jotka näkyvät esimerkiksi hotelliyöpymisten määrässä. Neljännessä kappaleessa kerron luonnonkatastrofeista ja miten ne ovat vaikuttaneet osaltaan matkailun kehitykseen ja monien turismista riippuvaisten maiden elinkeinon. Viidennessä ja kuudennessa kappaleessa käsitellään oppinäytetyön empiirinen osa, missä kerron tutkimuksesta, sen toteutus tavasta, perustelen valitsemani vaihtoehdot ja kerron tutkimuksen tuloksista. Työn lopuksi kerron omia pohdintojani työstä.

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisella eli määrällisellä menetelmällä ja aineisto tutkimukseen on tarkoitus saada kerättyä kyselyiden kautta. Kyselyn runko ja kysymykset tullaan rakentamaan tietoperustasta saatujen tietojen avulla. Käytän Webropol ohjelmaa apuna nettikyselylomakkeen tekemiseen. Kyselyssä tulee olemaan valmiita vastausvaihtoehtoja ja tulen käyttämään asenneasteikoista ainakin Likertin asteikkoa. Kysymys vaihtoehdot ovat pääsääntöisesti suljettuja kysymyksiä.

Tutkimusryhmänä toimivat 18–30 vuotiaat nuoret Haaga-Helian matkailualan opiskelijat. Koska tutkimusaiheeni keskittyy nuorten matkustusvalintoihin, uskon, että matkailualan tulevaisuuden vaikuttajat pystyvät paremmin hahmottamaan erityisesti kysymyksiä, jotka liittyvät matkailun elinkeinon. Aion pyytää tutkimusluvan Haaga-Helialta, koska haluan lähettää kyselyn Haaga-Helian matkailualan opiskelijoille. Tavoitteena on saada kyselystä vähintään 50 vastausta. Tulokset havainnollistetaan Excelissä tehtyjen taulukoiden avulla.

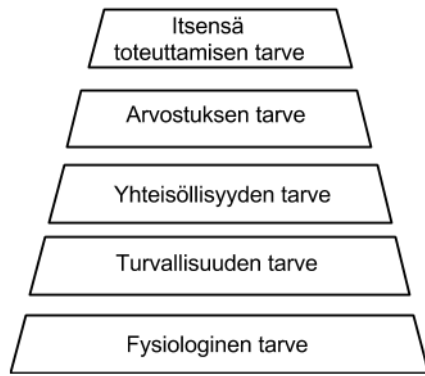
2 Matkustusmotiivit

Matkailu on sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen ilmiö, joka tarkoittaa ihmisten liikkumista tavanomaisen ympäristön ulkopuolella oleviin maihin tai paikkoihin henkilökohtaisista, liike-elämän tai ammatillisista syistä. Näitä ihmisiä kutsutaan vierailijoiksi (jotka voivat olla joko matkailijoita tai retkeilijöitä, asukkaita tai ulkopaikkakuntalaisia) ja matkailu liittyy heidän toimintaansa. (UNWTO 2014.)

Motivaatio terminä tarkoittaa käyttäytymistä muokkaavan ja ohjaavan tekijän kokonaisuutta. Motivaatio on johdettu sanasta motiivi ja kun puhutaan motiiveista, ilmaistaan erilaisia tunteita, esimerkiksi tarpeita, haluja, viettejä sekä sisäisiä yllykkeitä. Motiiveilla selitetään yksilön yleistä käyttäytymisen suuntaa; ne ovat joko tiedostettuja tai tiedostamattomia. (Ruohotie 1998, 36.) Motivaatiota voidaan käsitellä sisäisestä ja ulkoisesta näkökulmasta. Silti niitä ei voida pitää erillisinä piirteinä, ne ennemminkin täydentävät toisiaan, vaikka toiset motiivit ovat dominoivampia kuin toiset. Sisäinen motivaatio on yhteydessä ylimmän tarpeen, eli itsensä toteuttamisen, kanssa. Ulkoinen motivaatio on taas ympäristöstä riippuvainen. (Ruohotie 1998, 37–38.)

Motivaation tutkiminen on ollut tärkeä aihe matkailun tutkijoille, tosin sen tutkiminen on ollut haastavaa, koska motivaatio heijastaa yksilön tahtoa. (Pierce 2005, 50–51.) Matkailussa, motivaatioon sisältyy muun muassa seuraavia elementtejä: matkailukohteen vetovoima, tarkoituksenmukainen matkustus (esimerkiksi opiskelijavaihdot, sukulaisten luona vieraileminen) ja erilaiset matkustusroolit, kuten auringonpalvojat tai elämysmatkustajat. Yleisesti matkustusmotivaatio ja matkailukäyttäytyminen syntyvät ihmisten erilaisista tarpeista ja motivaatio perustuukin sosiologisiin ja psykologisiin normeihin, kulttuuriin ja vaihtelee yksilöittäin suuresti. Lisäksi matkakohteen imagolla on vaikutusta kohdemaan ja matkailutyypin valintaan. (Vuoristo 2003, 38.)

Maslown (1970) mukaan ihmisellä on viisi perustarvetta, jotka ovat fysiologinen tarve, turvallisuuden tarve, yhteisöllisyyden ja rakkauden tarve, arvostuksen tarve ja itsensä toteuttamisen tarve (katso kuvio 1).

Kuvio 1. Maslowin tarvehierarkia

Teorian mukaan, yksilön täytyy täyttää alemmat tarpeet ennen kuin hän voi siirtyä seuraavalle tasolle. Esimerkiksi ihminen ei voi tuntea yhteisöllisyyden tunnetta, jos hän tuntee olonsa turvattomaksi. Fysiologinen tarve on hierarkiassa ensimmäinen ja kattaa ihmisen perustarpeet, kuten nälän ja janon. Turvallisuuden tarpeeseen liittyy vakaumus, pelottomuuden tunne ja valtion rakenteen muodot, kuten laki ja oikeusjärjestelmä. Yhteisöllisyyden tunteen saa täytettyä, kun yksilö tuntee kuuluvansa joukkoon ja arvostuksen tarpeen täytettyä yksilö kokee olevansa itsevarma, kykenevä ja merkityksellinen muille ihmisille. Hierarkian ylin tarve, itsensä toteuttamisen tarve, ilmenee yksilön tarpeena olla mitä hän itse haluaa olla ja tehdä asioita joihin hän kykenee. (Maslow 1970, 35–48.)

2.1 Motivaatioteorian soveltaminen matkailualalla

Maslowin tarvehierarkiamalliin pohjautuva nelikerroksinen matkailun motivaatiotekijöiden luokitus on McIntoshin ja Goeldnerin (1988) luoma malli, jolla voidaan kuvailla erilaisia matkustajarooleja. Luokkiin kuuluvat fyysiset tekijät, kulttuuritekijät, ihmisten väliset tekijät ja status- ja arvostustekijät. Fyysisiin tekijöihin kuuluvat asiat, jotka vähentävät jännitystä ja painetta, esimerkiksi terveys- ja hyvinvointimatkustus ja tapahtumamatkustus. Kulttuuritekijöissä kiinnostus on muiden maiden kulttuureissa, kuten taiteissa ja alkuperäisväestöjen elintavoissa. Ihmisten väliset tekijät liittyvät haluun olla muiden ihmisten seurassa ja haluun tavata uusia ihmisiä, esimerkiksi vierailut ystävien ja perheen luona tai arjen vaihtelua luomalla uusia ihmiskontakteja. Status- ja arvostustekijät vaikuttavat ihmisen haluun syventää tietoja ja taitoja esimerkiksi harrastuksissa, haluun saada ihailua ja arvostusta muilta ihmisiltä ja oman itsetunnon vahvistamista. (Vuoristo 2003, 39.)

McIntoshin ja Goeldnerin (1988) luoma malli on matkailututkimuksia varten muokattu luokitus. Samantapaista matkailumotivaation kokonaiskuvaa on Iso-Ahola (1982) pyrkinyt tekemään. Hän on rakentanut sosiaalipsykologiaan keskittyvän nelikenttämallin (katso kuvio

2), jossa matkustajan motivaatiot koostuvat kahdesta eri tyypistä; pakomotiiveista ja sisäisistä palkinnoista. Pakomotiivit koostuvat yksilön halusta paeta omaa henkilökohtaista ympäristöään ja vuorovaikutusympäristöään, esimerkiksi perhettä, työkavereita. Sisäiset palkinnot koostuvat henkilökohtaisista asioista, kuten lepo, rentoutuminen ja itsensä toteuttaminen ja muista ihmiskontakteista saaduista palkinnoista. (Vuoristo 1998, 42–43.)

		SISÄISTEN "PALKINTOJEN" TAVOITTELU	
		Henkilökohtaiset	Ihmissuhteet
PAKO ARKIYMPÄRISTÖSTÄ	Henkilökohtainen ympäristö	1	2
	Ihmissuhde ympäristö	3	4

Kuvio 2. Matkailumotivaation sosiopsykologinen malli (Vuoristo 1998, 43.)

Toinen Abraham Maslowin tarvehierarkian pohjalta rakennettu matkustusmotivaation mittaamisen malli on Philip Pearcen (1988) tekemä matkustamisen tarvemalli (englanniksi Travel needs model). Kuten Maslowin mallissa, myös Pearce on hahmottanut motivaatiokaavansa portaakkomalliin. Pearcen matkustustarvemallissa ajatuksena on matkustamisen vertaaminen työuraan: molemmissa yksilö voi aloittaa "uransa" eri tasolta, he mitä todennäköisimmin vaihtelevat tasoja elämänsä aikana ja he ovat alttiita rahan, terveyden ja muiden ihmisten vaikutuksiin. Pearce on myös asettanut tasonsa Maslowin hierarkian mukaan, eli fysiologisten, turvallisuuden, yhteisöllisyyden, arvostuksen ja itsensä toteuttamisen tarpeiden mukaan. (Goeldner & Ritchie 2009, 259.)

2.2 Nuorten matkustusmotiivit

Sheehyn (1995) mukaan aikuisuuteen kuuluu seitsemän eri vaihetta joista ensimmäinen, niin sanottu väliaikainen aikuisuus, ajoittuu 18–30 ikävuoden välille. Tämän vaiheen tärkeimpiä tehtäviä ovat muun muassa perheestä irrottautuminen, henkilökohtaisen identiteetin etsiminen, vertaisryhmän ja maailmankatsomuksen löytäminen, uran valitseminen ja elinympäristön laajentaminen. (Morton 1999; Sheehy 1995.) Matkailun edistämiskeskus (2006) on raportissaan luetellut nuorten matkustusmotiiveiksi lähes samankaltaisia asioita, esimerkiksi itsenäisyyden tavoittelu, oppiminen, muihin saman ikäisiin nuoriin tutustuminen, hetkestä nauttiminen ja uusiin kohteisiin tutustuminen. Yleisesti ottaen, nuorilla matkustajilla on noin kaksi tai kolme matkustusmotiivia, vaikka tarkkoja tilastoja matkan tarkoituksesta Euroopan tasolta ei ole. (Mäkinen 2006, 3.) Nuorten matkustuksen tarkoituksia

voidaan tarkastella kolmen eri vaihtoehdon kautta. Ensimmäinen on opintojen perässä matkustaminen, toinen töiden tai harjoittelun perässä matkustaminen ja kolmas liittyy elämysten hakuisuuteen. (Pearce 2005, 30.)

UNWTO (2008) on määritellyt nuorisomatkailun tarkoittavan kaikkia alle vuoden pituisia matkoja, jotka 16–29-vuotiaat nuoret tekevät halutessaan kokea ja tutustua uusiin kulttuuriin, saada uusia kokemuksia ja hyötyä oppimastaan heille itselleen tuntemattomalla alueella. Nuorisomatkailu on globaalissa maailmassa kasvava ja äärettömän tärkeä segmentti, mikä on tärkeää matkakohteille, ei pelkästään määrällisesti, mutta myös taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti. UNWTON:n tekemän tutkimuksen mukaan, useat maat toivovat lisää nuoria matkustajia, koska heidän uskotaan olevan 'edelläkävijöitä', tarkoittaen, että he tuovat turismiin uusia näkökulmia ja saattavat nostaa uusia kohteita esiin. Silti, useamman maan hallinto ei ole nähnyt vaivaa nuorisomatkailumarkkinoiden kasvatamiseksi. (UNWTO 2008, 15.)

3 Matkailun turvallisuus

Turvallisuus käsitteenä voidaan kuvata monella eri tavoin, sitä käytetään arkikielessä varsin vapaasti. Termillä voidaan kuvata sekä yksilöllisiä kokemuksia, että valtioiden välisiä suhteita, se voidaan selittää haitan tai vahinkoa aiheuttavan vaaran poissaolona tai turvaliseksi voidaan kutsua tilannetta, jossa riskit ovat hyväksyttävällä tasolla. Turvallisuus on myös kulttuurisidonnainen käsite, jossa kulttuurista vaikuttaa turvallisuuden tulkintaan ja kokemiseen; näin ollen turvallisuus on yhtä aikaa sekä mielikuva, että todellinen tila. (Iivari 2012, 18–20.)

3.1 Turvallisuuden tärkeys matkailussa

Matkailun turvallisuus on kokonaisuus, joka käsittää ympäristötekijät, terveydenhuollon, riskien- ja kriisienhallinnan ja viranomaistoiminnan. Yleisesti ottaen matkailu on turvallista, kun kohdemaan perusväestön turvallisuustaso on hyvä. (Iivari 2012, 14.) Globaaleista megatrendeistä turvallisuus on kasvavassa osassa matkailua kehittäessä. Sillä tarkoitetaan häiriötöntä matkustusprosessia, jossa ovat mukana turisti, matkailuyritys ja heidän henkilökuntansa sekä kohdealue, sisäinen ja ulkoinen toimintaympäristö ja koko matkailun palveluprosessi lähdöstä paluuseen. Turvallisuuden hakuisuuden syitä ovat muun muassa merkittävässä matkakohteissa tapahtuneet onnettomuudet ja terroristi-iskut, kuin myös henkilökohtaisten riskien oton vähentyminen. (LUC Matkailu 2014; Iivari 2012, 12–13.) Globaalissa maailmassa tiedonkulku tapahtuu sekunneissa, jolloin naapurimantereella tapahtuva katastrofi heijastuu ihmisten matkustuspäätöksiin. Eri informaatiot muokkaavat mielikuvia matkakohteista, jolloin matkustajat ovat alttiimpia matkakohteen muutoksille nopealla aikavälillä. (Iivari 2012, 12.)

Vaikka asiakas ja matkailualan yrittäjä haluavat turvallisen kokemuksen, motiivit tälle ovat erilaiset. Asiakkaalle turvallisuus matkailussa merkitsee sitä, että hän saa nauttia matkastaan ilman pelon tunnetta ja vahingoittumisen vaaraa. Yrittäjät kokevat hyvän turvallisuuden edistävän yrityksen mainetta ja näin he luovat jatkuvuutta toiminnassaan. Matkailun kansainvälistyessä, turvallisuuden merkitystä ei voida painottaa tarpeeksi. Turvallisuus on perusta monen yrityksen kehitykselle ja onkin yksi strategisista päätöksistä matkailun elinkeinossa, matkustaja kun tekee matkustuspäätökset hyvin usein kohteen turvallisuuteen nojaten. (LUC Matkailu 2014.) Esimerkiksi Suomessa, Suomen ulkoministeriön tuottamista matkustustiedotteista, voi jokainen suomalainen ottaa selvää kohdemaan turvallisuus tekijöistä. Sivustolla ohjeistetaan muun muassa vakuutuksien ostopaikka matkustus ilmoituksen tekoon. (Ulkoasiainministeriö 2016.)

3.2 Katastrofeihin liittyvät kriisit ja riskit

Kriiseistä ja katastrofeista puhuttaessa on tärkeää muistaa erottaa nämä kaksi termiä toisistaan. Katastrofit ovat negatiivisia tapahtumia, joilla esimerkiksi kriiseihin verrattuna on väistämättömiä seurauksia. Yhteys kriisien ja katastrofien samanaikaiseen esiintymiseen voidaan löytää erityisesti turismissa, jossa ympäristökysymyksissä esiintyvät katastrofit aiheuttavat kriisin sen vaikutuksen kohteena olevalle organisaatiolle. (Glaesser 2006, 14–15.) Kriisi on ei-toivottu, poikkeuksellinen, usein odottamaton ja ajankohtaisesti rajoitettu prosessi, jossa on ristiriitaisia kehitysmahdollisuuksia. Kriisin sattuessa vaaditaan välittömiä päätöksiä ja vastatoimia, jotta voidaan edelleen vaikuttaa myönteisesti kehitykseen organisaation kannalta ja rajoittaa kielteisiä seurauksia mahdollisimman paljon. Usein ihmisistä johtuvat kriisit ovat negatiivisävytteisimpiä kuin luonnosta johtuvat kriisit. (Glaesser 2006, 14.)

Riski käsitteenä on taas erilainen, kuin kriisi. Riskillä tarkoitetaan jonkin kielteisen tapahtuman arvioitua mahdollisuutta tai todennäköisyyttä. Onnettomuudet tai luonnonmullistukset eivät sellaisenaan ole kriisejä, mutta niistä johtuvat seuraukset voivat eskaloitua kriiseiksi. (Lehtonen 2009, 9.) Jotkut matkustuskohdeet ovat riskialttiimpia kuin toiset, esimerkiksi Karibian alueella on todennäköisempää altistua hurrikaaneille kuin vaikkapa Euroopassa. Samoin Lähi-idän alueella riskin taso on suurempi, johtuen sen poliittisista epävakauksista. (Cooper, Fletcher, Fyall, Gilbert & Wanhill 2008, 280.)

Matkailuala on erittäin altis luonnonvaraisille (esimerkiksi hurrikaaneille, tulivuorenpurkauksille ja rankkasateille) ja ihmisen aiheuttamille katastrofeille (esimerkiksi mellakoinneille, kapinoille, terrorismille, rikoksille, poliittisille mullistuksille, sodille ja alueellisille jännitteille). Oli katastrofi sitten luonnononnettomuus tai ihmisestä johtuva tapahtuma, ne aiheuttavat vaikeita, usein traagisia tilanteita onnettomuusalueelle ja sen asukkaille. Vuosien saatossa eri tiedotusvälineissä on katastrofin sattuessa kerrottu ihmiselämän menettämistä, ihmisten kärsimyksistä, omaisuusvahingoista sekä taloudellisista ja sosiaalisista vaikeuksista. Jatkuva kielteinen julkisuus kertoo usein ajanjaksosta katastrofien esiintymisen jälkeen. Tätä ajanjaksoa voi luonnehtia matkailukriisiksi, joka voi uhata matkailualan normaalia toimintaa, vahingoittaa matkailukohteiden yleistä mainetta turvallisuuden, houkuttelevuuden ja mukavuuden näkökulmasta, vaikuttaa kielteisesti kävijöiden käsityksiin kyseisestä paikasta ja puolestaan heikentää paikallista matkustuselinkeinoa. (Sönmez, Apostolopoulos & Tarlow 1999, 2-3; Cooper ym. 2008, 279.)

Terrorismin ja luonnonkatastrofien riskit eroavat huomattavasti muista yleisimmistä riskeistä, esimerkkinä ajoneuvoriskit. Ensinnäkin terrori-iskuissa ja luonnonkatastrofeissa uhrien lukumäärä on yleensä suurempi kuin yksi. Sadat tai jopa tuhannet ihmiset saattavat menehtyä yhden katastrofin aikana. Toiseksi, terrori-iskun tai luonnonkatastrofin aiheuttaman kuoleman todennäköisyys on hyvin vaihteleva eri puolilla maailmaa, eli todennäköisyys joutua esimerkiksi katastrofialueelle on melko alhainen. (Viscusi 2009, 191–192.)

Terrorismin riskejä ei tunneta. Toisin kuin esimerkiksi autovarauksen kaltaisissa yhteyksissä, terrorismin riskeihin liittyvät menettelytavat eivät sisällä hyvin määriteltyä riskiä. Moottoriajoneuvoihin liittyvät vuotuiset kuolemantapaukset ovat hyvin tiedossa, ja tällaisten onnettomuuksien syytä on paljon. Moottoriajoneuvojen riskien todellista määrää voidaan täydentää törmäyskokeilla ja muilla testausmuodoilla. Terrorismin liittyvät riskit sisältävät paljon suppeamman tietopohjan. Tämän vuoksi arvioitavan riskin luonne on epäselvä, joka poikkeaa tarkasti tunnettujen riskien tilanteesta. (Viscusi 2012, 6.)

4 Matkakohteen turvattuustekijät

Turvattomuus käsitteenä on monikerroksinen, se voi olla laskennallinen rikostilastoihin perustuva riski joutua rikoksen kohteeksi tai se voi perustua henkilökohtaiseen tunteeseen turvattomuudesta joka ei liity tilastoihin millään lailla. (Koskela 2009, 38.) Yleisesti turvattomuus on sidoksissa tilaan ja aikaan, riippuen paljon sosiaalisesta ympäristöstä. Elämänkokemuksien myötä ihmisen suhde pelkoon muuttuu, joko turvattomuuden lisääntymisellä tai pelon vähentymisellä. (Koskela 2009, 103.)

Turvattomuuden tunne määräytyy ihmisten sukupuolen, iän, ihonvärin, uskonnon ja kulttuuritaustan perusteella, joten turvattomuus liittyy suurissa määrin ihmisen identiteetin rakentumiseen. Esimerkiksi väkivallan pelko kaupungeissa on koettu suurimmaksi osaksi naisten ongelmaksi ja terrorismin pelon myötä uskonnolla ja ihonvärillä on enemmän merkitystä kuin aiemmin. Turvattomuuden rakentumisessa sosiaaliset suhteet ovat yksi merkittävimpiä asioita. Median ja muiden tiedonlähteiden avulla ihminen muodostaa käsityksen siitä mikä on turvatonta ja alkaa toimia näiden käsitysten mukaan. Medialla onkin suuri vastuu uutisten kerronnassa, koska skandaalin hakuiset uutiset saattavat herättää turvattomuuden tunteita, vaikka todellisuudessa niillä pyritään informoimaan ihmisiä. Jos media tahot esittävät rikosuutiset individualisoituina rikoksina irrallaan yhteiskunnasta, jättää se yleisölle tunteen kontrollin ja kurin lisäämisestä. (Koskela 2009, 35–37.)

Mielikuvilla on merkitystä ihmisten hyvinvoinnissa, joten puheet vaarallisuudesta ja turvattomuudesta tulisi erottaa toisistaan. Esimerkiksi riski joutua kadulla hyökkäyksen kohteeksi on tilastojen perusteella varsin pieni, toisin kuin medialähteitä lukemalla voisi kuvitella. Mielikuvien perusteella ihmiset alkavat vältellä alueita, jotka ei tunnu turvallisilta jolloin ne autioituvat ja niistä voi tulla jopa vielä turvattomampia. (Koskela 2009, 38.)

4.1 Terrorismi nykypäivänä

Terrorismi on poliittinen ilmiö, jota on esiintynyt maailmalla viimeiset 2000 vuotta. Terroritekojen vaikutukset näkyvät laajalti juurikin matkailun ja lentoliikenteen matkustajamäärissä. (Paastela 2015, 10–11.) Nykyaikaisen terrorismin päätarkoituksena on aiheuttaa kauhua ihmisissä ja riistää heiltä turvallisuuden tunne - tunne, joka on jokaisen ihmisen perustarve. Kauhu on taas tunnetila, joka aiheuttaa ihmisten normaaliin käytökseen muutoksia. Terrorismi nähdäänkin metodina, jolla lietsotaan kauhua uhkailun ja toiminnan kautta. (Sinkkonen 2005, 188.)

Tällä vuosituhannella kansainvälisen terrorismin pelko alkoi World Trade Centerin tuhosta, jonka jälkeen iskuja kokivat Madrid ja Lontoo. Ilmapiiri kansainvälisellä tasolla muuttui radikaalisti ja globaalit jännitteet tulivat osaksi arkea. WTC:n iskusta seurannut terrorismin vastainen sota oli seurausta uhkakuvien muodostamiseen kansainvälisellä tasolla. Tätä voidaan kuvailla niin sanotulla pysyvällä poikkeustilalla, jolla tiukentunut kontrolli normalisoidaan jatkuvaksi tilaksi. (Cohen & Cohen 2012, 2; Koskela 2009, 56–57.)

Terrorismin yleistymisestä saa kuitenkin harhaanjohtavan kuvan, jos seuraa vain media-lähteitä. Hyvin usein uutisoidaan vain tuhoiltaan suurimmat iskut, jotka ovat verrattavissa moniin luonnonkatastrofeihin, esimerkiksi tsunameihin ja maanjäristyksiin. Koska länsimaissa tapahtuviin iskuihin reagoidaan mediassa hyvin voimakkaasti, tulee vaikutelma, että iskut kohdistuvat pääosin länsimaihin, vaikka todellisuudessa näin ei ole. Viime vuosina Irak, Pakistan, Afganistan, Intia ja Nigeria ovat olleet terrorismin tilastojen kärjessä. Vuosina 2012–2015 kyseisissä maissa tapahtui lähes 60 prosenttia kaikista kirjatuista iskuista. (Malkki 2017.)

Global Terrorism Database on yhdysvaltalainen terrorismiin keskittyvä tietokanta, johon on arkistoitu suurin osa iskuista vuodesta 1970 lähtien. Suurin osa saaduista tiedoista on peräisin media lähteistä, joten tiedostot ovat paljon kattavampia kuin aiemmin. Näiden tilastoitujen iskujen perusteella on todettava, että terrorismi on kasvanut 2000-luvulla, mutta vuonna 2015 iskujen määrä on kääntynyt laskuun. Tietokannan mukaan suurin osa tuhoisimmista iskuista on tapahtunut juuri 2000-luvulla, jolloin mielikuva iskujen yleistymisestä on todellinen. Silti syyskuun 11. päivän tapahtumat ovat ainutlaatuisia verrattuna nykypäivään. (Malkki 2017.)

Yleensä terrorismiin vaikuttavat erilaiset konfliktit, vaikka teot tuntuvat yllättäviltä. (Malkki 2017.) Esimerkiksi levottomuudet Pohjois-Irlannissa 1960–1990-luvuilla, johtuivat pitkälti irlantilais- ja brittimielisten välisistä erimielisyyksistä. (BBC 2017.) Tosin viimeaikaiset iskut Pariisissa, Berliinissä ja Nizzassa ovat olleet poikkeuksellisen vakavia. Vaikka terrori-iskujen uhka on todellinen, Euroopassa tapahtuneiden iskujen sama huomio tuntuu niin draaattiselta niiden vähäisyyksien vuoksi. (Malkki 2017.)

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) on tehnyt tutkimuksen kuinka erilaiset uhkakuvat vaikuttavat suomalaisiin. Tutkimuksessa käsiteltiin aiheita terrorismista luonnonkatastrofeihin ja tuloksista selvisi, että suomalaiset pitävät uhkia vähemmän todennäköisempinä kuin aiemmin. Esimerkiksi juurikin terrorismin uhkaan oltiin suhtauduttu aiempaa rauhallisemmin. Tutkimuksen edustajien mukaan tuloksien syynä voisi pitää ilmiön normalisoitumista, eli uhkakuviin aletaan turtua. (Palmolahti 2017.)

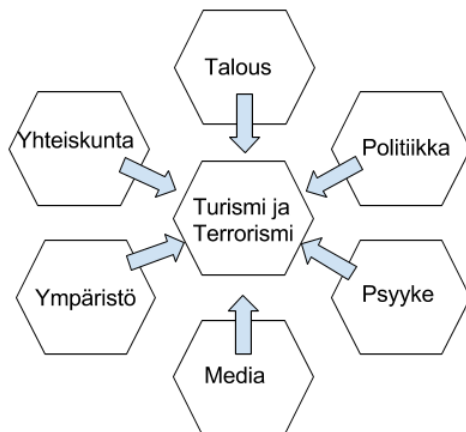
4.2 Terrorismin vaikutukset matkailuun

Matkailuala on ollut terrorismi-ilmiön vaikutuksen kohteena jo 1970-luvulta lähtien, mutta vasta 2000-luvusta lähtien iskut matkailualaa kohtaan ovat olleet merkityksellisiä. (Tarlow 2006, 34.) Kohteet, joissa turismi ja matkailu muodostavat suuren osan maan elinkeinosta, ovat alttiimpia terroristihyökkäyksille ja iskuille. (Tarlow 2014, 11.) Iskuilla pyritään heikentämään maan taloutta ja poliittista järjestelmää. Strategisissa iskuissa, turismia käytetään pääkohteen korvikkeena. Ensin isketään maan talouteen, jonka jälkeen saavutetaan ideologiset tavoitteet. Turismi saatetaan nähdä joissain maissa uhkana, jonka takia terroritekoihin on ryhdytty. Esimerkiksi islamistissa maissa vieroksutaan länsimaisia ihmisiä, jotka juovat alkoholia, syövät sianlihaa ja joiden kulttuuri on hyvin erilainen heidän omastaan. He saattavat pelätä, että turismin kasvaessa, heidän oma kulttuurinsa jää länsimaisen kulttuurin jalkoihin. Tämän tyylisestä pelosta on nähtävissä esimerkkejä osassa Egyptiä. Maassa, jossa on nähtävissä paljon köyhyyttä, turismin valloittamat alueet heijastavat eriarvoisuutta kansalaisten silmissä. Tällaiset erilaisuudet ja eriarvoisuudet aiheuttivat terrori-iskuja jo 1990-luvulla. (Freyer & Schröder 2007, 132–133.) Iskuilla pyritään saamaan julkisuutta, mikä on helppoa, koska yleisesti ottaen turismi pyörii suuresti median ympärillä. Iskut, jotka kohdistuvat kaupunkien infrastruktuuriin, vaikuttavat koko maailman tieverkostoihin ja kuljetus mahdollisuuksiin. (Tarlow 2014, 11.) Tästä hyvänä esimerkkinä ovat lentokenttien kasvaneet turvallisuusmääräykset.

Turismi käsitteenä on moniulotteinen ja sitä voi tulkita monien eri näkökulmien kautta, esimerkiksi taloudellisen, poliittisen ja sosiaalisten elementtien avulla. Terrorismin vaikutukset voidaan jaotella kuuteen eri osa-alueeseen turismin perspektiivistä (katso kuvio 3). Turismiin liittyviä terrorismin syitä voidaan siis tutkia talouden, yhteiskunnan, ympäristön, median, politiikan ja yksilöiden psyyken kautta, esimerkiksi:

- Maat, jotka taloudellisesti voivat panostaa matkailuun ja turismiin, aiheuttavat eriarvoisuutta ja tämä voidaan nähdä epäoikeudenmukaisena.
- Maiden yhteiskunnalliset ongelmat vaikuttavat kulttuuriin, normeihin ja sosiaalisiin luokkiin, jotka kärjistyvät turismin vaikutuksesta.
- Ympäristön saastuminen ja muut ympäristöongelmat nähdään turismista johtuvana.
- Psykkiset vaikutukset, kuten käytös ja asenne, ovat sisäisiä motivaatiotekijöitä terrorismille.
- Poliittiset aspektit ovat terrorismin keskeisiä syitä, johtui se sitten maiden poliittisesta vallankäytöstä tai niiden oikeudenmukaisesta soveltamisesta.

- Terroristit käyttävät mediaa häikäilemättömästi hyväkseen tuoden omia näkemyksiään ihmisten tietoisuuteen ja näin luoden pelkoa. (Freyer & Schröder 2007, 130–131.)

Kuvio 3. Terrorismin mahdolliset vaikutukset turismiin

Vuosi 2016 on ollut erityisen merkityksellinen terroristihyökkäyksien kohdistuessa Eurooppaan. Ranskassa tapahtuneet Pariisin ja Nizzan iskut ovat lamaannuttaneet maan turismia. Tämä on ollut Ranskalle kova tilanne, koska turismi on maan yksi merkittävimmistä elinkeinoista. Kaukomatkailijoista aasialaiset ja yhdysvaltalaiset ovat kokeneet iskut pelottavina, eivätkä sen takia ole halunneet matkustaa Ranskaan. Vuoden 2016 tammi-kesäkuussa kirjattiin hotelliyöpymisiä noin 10 % vähemmän kuin aiempina vuosina (Katso Taulukko 1). Erityisesti Pariisin aluetta on haluttu välttää. (Helsingin Sanomat 2016.) UNWTO:n (2016) vuosikatsauksessa käy ilmi myös terroristi-iskujen vaikutukset matkustajamäärän vähäisellä kasvulla Ranskan ja Belgian alueilla, niihin kohdistuneiden iskujen jälkeen. (UNWTO 2016, 7.)

Taulukko 1. Hotellien yöpymisasteet kaupunkikohtaisesti (STR Global 2017)

Kaupunki	OCC (%)		ADR	
	Joulukuu 2016 vs. Joulukuu 2015		Joulukuu 2016 vs. Joulukuu 2015	
Pariisi	69.5	76.9	232,58	242,47
Istanbul	49.6	64.8	90,51	120,85
Helsinki	68.7	67.6	103,09	97,91
Bryssel	53.3	70.0	107,37	109,43
Dublin	82.5	82.1	129,27	111,96

Turkissa, maata ovat järjestyttäneet terroristi-iskut ja 2016 kesällä tapahtunut vallankaappaus yritys. Osa Turkin iskuista oli suunnattu turisteja kohtaan ja vuoden 2016 tuhoisin

isku kohdistuikin Istanbulin lentokentälle. (Haapanen 2016.) Aikaisemmin hyvin suosittu matkakohde Egypti, on menettänyt suosiotaan samantyylisten terrori-iskujen takia, kuin mitä Turkissa on koettu. Egyptissä matkailu on ollut maan suurimmista elinkeinoista ja turistien pula on vaikuttanut useisiin paikallisiin. (Krenn 2014.)

Turkissa, kuten Egyptissäkin, turismi on tärkeä elinkeino, joka taas on riippuvainen turisti-
nen määrästä. Vuoden 2016 iskujen jälkeen kävijämäärät Turkissa olivat historiallisen vä-
häisiä (Katso Taulukko 2). Osa kävijämäärän pudotuksesta voidaan selittää Turkin ja Ve-
näjänsä tulehtuneisiin väleihin ja Venäjän asettamiin pakotteisiin, sillä venäläiset matkustajat
olivat yksi suurimmista turistiryhmistä ja heidän poissaolonsa näkyy Turkin matkustuselin-
keinossa. (Hämäläinen 2016.) Konfliktit maissa kuten Turkki, Egypti ja Tunisia, ovat lisän-
neet massaturismin määrää Välimeren alueilla, erityisesti Barcelonassa ja Lissabonissa.
Massaturismin takia, osa paikallisista asukkaista on joutunut hylkäämään kotinsa, koska
turisteille halutaan lisää majapaikkoja. (Helsingin Sanomat 2017.)

Taulukko 2. Hotellien yöpymisasteet maakohtaisesti (STR Global 2017)

Maa	OCC (%)		ADR	
	Joulukuu 2016 vs. Joulukuu 2015		Joulukuu 2016 vs. Joulukuu 2015	
Ranska	63.4	66.2	130,75	139,44
Turkki	50.8	61.7	77,95	105,87
Suomi	63.6	62.4	98,26	92,91
Saksa	70.6	69.9	103,02	99,42
Espanja	74.0	71.5	108,11	100,26

Yleisesti ottaen, ihmiset pyrkivät välttämään alueita, joissa on riski joutua terrori-iskujen kohteeksi. Jopa matkan varauksen jälkeen, negatiivinen informaatio kohteesta, saattaa vaikuttaa matkapäätökseen ja matkan peruuntumiseen. (Freyer & Schröder 2007, 136–137; Sönmez ym. 1999, 1.) Jos iskut kohdistuvat muihin samaa kansanryhmää oleviin henkilöihin, ihminen kokee usein olevansa haavoittuvainen. Oletukset turvallisuusriskeistä linkittyvät usein alueellisiin riskeihin. Esimerkiksi isoin riski terrori-iskuille yhdistetään Lähi-Idän alueisiin. On todettu, että ihmiset jotka eivät ole peruneet tai muuttaneet matkasuunnitelmia uhkien vuoksi, ovat matkustaneet uhka-alueille ennenkin. Tällöin matkustaja luottaa omaan tietämyksensä kohteesta ja kokee olevansa turvassa myös riskialueilla. Uhkan muodostama negatiivinen julkisuuskuva unohtuu kuitenkin melko nopeasti, noin parissa kuukaudessa. Tosin, jos iskuja vielä tapahtuu lähitulevaisuudessa, ihmisten mielikuvat ja asenne kohteeseen muuttuvat jälleen kerran. (Freyer & Schröder 2007, 136–137.)

Satunnaiset terrori-iskut rajoittavat turismia, kunnes muistot valtamediassa olleista vaaratilanteista häviävät. Pysyvä terrorismi voi kuitenkin vaikuttaa kohteen turvallisuuteen ja houkuttelevuuteen ja vaarantaa näin kohdemaan elinkeinon. Egypti, Israel, Pohjois-Irlanti ja Peru kuvaavat hyvin, kuinka jatkuva poliittinen väkivalta voi vaikuttaa haitallisesti matkailualan kohteisiin ja matkakäyttämiseen. Vaikka maat voivat kokea terrorismia eri tavoin, matkailualalla haasteet ovat samanlaisia. (Sönmez ym. 1999, 1.)

4.3 Luonnonkatastrofien vaikutukset matkailuun

Luonnonkatastrofi voidaan määritellä miksi tahansa katastrofaaliseksi tapahtumaksi, joka johtuu luonnon muutoksista, näin ollen ihminen ei voi niihin vaikuttaa. Katastrofien vakavuus mitataan ihmishenkien menetyksillä, taloudellisilla tappioilla ja väestön kyvyillä uudelleen rakentaa menettämänsä. Tapahtumia, jotka esiintyvät asuttomilla alueilla, ei koeta katastrofeina. Luonnonkatastrofeja voivat olla muun muassa tsunamit, maanjäristykset ja hurrikaanit. (Park & Reisinger 2010, 5; Lyon & Worton 2007, 201.) Luonnonkatastrofien ja terrorismin yhtenä erona voidaan nähdä toipumisjakson pituus; yleisimmin terrori-iskuista ”normaaliin” tilaan palautuminen on nopeampaa kuin luonnonkatastrofien jälkeen. (Morris, 2016.)

Matkailun lisääntyessä, terrorismi ei ole ainut uhka turismille. Kasvavan matkustuksen myötä, ilmanmuutos ja siitä johtuvat globaalit ja lokaalit luonnonkatastrofit ovat lisääntyneet, kuten tulvat, kuivuus ja äärimmäiset sääilmiöt. Lämmenneestä ilmasta johtuen, Etelä-Euroopassa on havaittu uudelleen sääskien levittämää tautia, malariaa. Kun matkailu kasvaa, tulevat luonnonkatastrofit, kuten epidemiat ja tsunamit, vaikuttamaan useamman ihmisen elämää. Tulevaisuudessa palveluntarjoajien on tärkeää ottaa huomioon ympäristönäkökulmat osana elämyksien toteuttamista. Luonnonkatastrofien lisääntyessä, on tärkeää tarkastella luonnonkatastrofien ja matkustusriskien vaikutusta kansainväliseen matkailuun. (Park & Reisinger 2010, 2; Pietikäinen 2003.)

Viime vuosikymmenellä maailmassa tapahtuneet tuhoisat luonnonkatastrofit, kuten Intian valtameren tsunami vuonna 2004 ja hirmumyrsky Katrina, eivät vaikuttaneet ainoastaan tärkeimpiin matkailukohteisiin, kuten Thaimaa tai New Orleans, mutta osoittivat matkailijoiden haavoittuvuuden ja avuttomuuden, kun katastrofi iskee. (Cohen & Cohen 2012, 2; Holden 2008, 220.) Matkailukohteet ovat herkemmin vaikutuksen alaisena luonnonkatastrofien ilmetessä, koska ne aiheuttavat vakavia vahinkoja turistialueille. Luonnonkatastrofien sattuessa, turistien määrä kohteissa vähenee, esimerkiksi vuonna 2004 tapahtuneen

tsunamin vuoksi, Malediivien alueella turismi väheni peräti 69 %. Erityisesti turistit ovat alttiimpia luonnonkatastrofeille, koska he eivät tunne paikallista luontoa tai sääilmiöitä. (Cohen & Cohen 2012, 12; Park & Reisinger 2010, 7-8.)

Matkailukirjallisuudessa katastrofeja käsitellään yleisesti laajemmin "matkailukriisi" termillä. Matkailuun ja katastrofeihin liittyviä tutkimuksia on käsitelty ensisijaisesti katastrofien hallintaa koskevissa kysymyksissä. Huomattavasti vähäisempää tutkimustyötä on tehty erilaisista prosesseista, joilla matkailukohteiden haavoittuvuutta tutkitaan luonnonkatastrofin aikana ja välittömästi sen jälkeen. (Cohen & Cohen 2012, 12; Holden 2008, 222.) Sen sijaan kirjallisuudessa vallitseva yhteisymmärrys on, että luonnonkatastrofien todennäköistä vaikutusta matkailuun on vaikea ennustaa, sillä matkailijoilla tunne vaikuttaa yhtä paljon kuin faktat. Esimerkiksi, jos turisti on käynyt matkakohteessa aiemmin tai hän koee matkakohteensa turvalliseksi, luonnonkatastrofin riski ei välttämättä vaikuta hänen matkustusvalintaansa ja päinvastoin. (Cooper & Erfurt 2007, 248.) Kohdemaata voi tietenkin parantaa matkailijoiden näkemystä kertomalla mahdollisista jo tapahtuneista luonnononnettomuuksista ja miten mahdollisiin tuleviin luonnonkatastrofeihin ollaan varauduttu. Jokaisella matkailuyrityksellä onkin hyvä olla suunnitelma, kuinka matkakohteen imago saadaan palautettua entiselleen katastrofien sattuessa. (Holden 2008, 223.)

Tutkimusmenetelmät

Empiirinen eli havainnoiva tutkimus perustuu teoreettisen tutkimuksen perusteella kehitettyihin metodeihin. Tutkimuksessa voidaan testata jonkun hypoteesin paikkaansa pitävyyttä tai tutkimusongelmana voi olla esimerkiksi jonkun ilmiön selittäminen. Empiiriset tutkimukset voidaan jakaa eri tyyppeihin niiden tarkoituksen tai tiedonkeruumenetelmien mukaan esimerkiksi tutkimus voi olla kartoittava, kuvaileva tai selittävä. (Heikkilä 2014, 12–14.)

4.4 Tutkimusprosessi

Tutkimusotteita on kaksi, kvantitatiivinen eli määrällinen tai kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimusongelma määrittää, kumpi lähestymistapa on parempi. Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta voidaan kutsua myös tilastolliseksi tutkimukseksi ja sen avulla selvitetään kysymyksiä, jotka liittyvät lukumääriin ja prosenttiosuuksiin. Kvantitatiivisen tutkimuksen yksi edellytys on otoksen suuruus. (Heikkilä 2014, 14–15.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä ovat muun muassa johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teorit, käsitteiden määrittely, tutkittavien henkilöiden valinta eli perusjoukon määrittäminen ja heistä saatu otos ja päätelmien tekeminen havaintoaineistoon perustuen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140.)

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta ja selittämään sen käyttäytymistä ja päätösten syitä. Tietoa kerätään usein haastatteluiden tai keskusteluiden avulla. (Heikkilä 2014, 15–16.) Laadullista tutkimusta käytetään pääsääntöisesti silloin, kun tutkittavasta aiheesta ei tiedetä entuudestaan juuri mitään. Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu parhaiten muun muassa seuraavanlaisiin tilanteisiin: jos kyseessä on ilmiö, josta ei ole saatavilla tietoa, teorioita tai tutkimuksia, kun halutaan saada tutkittavasta ilmiöstä syvälinen näkemys, kun ollaan luomassa uusia teorioita ja hypoteeseja tai kun ilmiöstä halutaan saada parempi kuvaus. (Kananen 2011, 16.)

Ennen tämän opinnäytetyön työstämistä tehtiin työstä alustava tutkimussuunnitelma, jossa pohdittiin tutkimuksen syitä ja tavoitteita. Suunnitelman pohjalta oli helppo valita, kumpaa tutkimusotetta tullaan työssä käyttämään. Tähän työhön on valittu kvantitatiivinen lähestymistapa, koska aiheesta on saatavilla runsaasti tutkimuksia ja teoriaa ja koska tutkimuksessa käytettävä pääongelma liittyy vastaajien määriin. Pääongelman oltaessa mielipidekysymys, tarvitaan vastaajia paljon, jotta saataisiin luotettava tutkimustulos.

4.5 Kvantitatiiviset aineistonkeruumenetelmät

Kvantitatiiviseen tutkimukseen tarvittavat tiedot voidaan saada erilaisista tilasto-, rekisteri- tai tietokannoista, esimerkiksi Suomessa tilastoja tuottavasta Tilastokeskuksesta. Tieto voidaan kerätä tarvittaessa itse. Valmiiden aineistojen tiedot ovat harvoin sellaisessa muodossa, että niitä voitaisiin suoraan käyttää tutkimuksessa, joten oman aineiston kerääminen on hyvin tavallista. Perinteisiä tiedonkeruumenetelmiä ovat postikysely, puhelin- tai käyntihaastattelu tai informoitukysely. Menetelmän valinta perustuu pitkälti tutkimuksen tavoitteeseen, aikatauluun ja budjettiin. Survey-tutkimus nimitystä käytetään, kun tehdään suunnitelmallista kysely- tai haastattelututkimusta. Se on tehokas ja taloudellinen menetelmä, kun tutkittavia on paljon. Havainnointitutkimus voi olla yksi kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmä, jossa tiedot kerätään havainnoiteja tekemällä tutkimuskohteista. Tällä menetelmällä voidaan täydentää tai jopa korvata kysely- ja haastattelututkimuksia. Kokeellisessa tutkimuksessa testataan tietyn teorian paikkansapitävyys ja olennaista tälle tutkimustyyppille on, että siinä pyritään tutkimaan vain tutkitun muuttujan vaikutusta yhteinäistämällä kaikki muut tekijät. (Heikkilä 2014, 16–18.)

Tämän työn tutkimusmenetelmänä on käytetty kyselyä, joka tehtiin netissä Webropol ohjelman avulla. Ohjelma antaa valmiista kyselystä nettilinkin, jonka lähettäminen usealle ihmiselle samanaikaisesti on helppoa ja nopeaa. Näin ollen kyselyn vastaukset ovat helposti käsiteltävissä, kun ne tulevat samaan paikkaan. Netissä tehtävän kyselyn voi tehdä ajasta ja paikasta riippumatta, esimerkiksi älypuhelinä käyttämällä, mikä on etu nettikyselyä tehdessä.

4.6 Kysymysten laatiminen ja tiedonkeruu

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarvittavat tiedot kerätään kysymyksillä. Kysymystyytit voivat olla strukturoituja eli valmiita vaihtoehtoja tai avoimia kysymyksiä. Tutkimuksen kysymykset ovat osa tiedonkeruumenetelmiä ja kysymyksistä riippuu tutkimuksen laatu ja luotettavuus. Tärkeintä kyselyn tekemisessä on siinä käytettävä kieli, vastaajan täytyy ymmärtää kysymys ilman tutkittavaa tietoa. Avoimet kysymykset voivat olla joko täysin avoimia tai ne voivat olla rajattuja kysymyksiä. Jos kysymyksiä ei rajaa, saattavat vastaukset olla tutkimuksen kannalta hyödyttömiä. Strukturoiduissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi, näitä kysymyksiä voivat olla esimerkiksi vaihtoehtokysymykset tai erilaiset asteikkokysymykset. Mieliä kyselyissä asteikon ääripäät ovat täysin eri mieltä tai täysin samaa mieltä. Asteikko voidaan rakentaa 5 tai 7 portaiseksi. (Kananen 2011, 30–33.)

Mielipidekyselyissä on yleensä useita suljettujen kysymysten muodossa esitettyjä väittämiä, joihin vastaus saadaan käyttämällä asteikkotyypisiä vastausvaihtoehtoja. Asenneasteikot, joita tavallisimmin käytetään, ovat Likertin asteikko ja Osgoodin asteikko. Likertin asteikkoa käytettäessä on otettava huomioon asteikon arvo (4,5,7 tai 9), miten arvot ilmoitetaan sanallisesti ja käytetäänkö asteikon keskikohtaa (en osaa sanoa) asteikossa ollenkaan. Osgoodin asteikkoa voidaan käyttää esimerkiksi tuote- ja yrityskuvatutkimuksissa. Asteikossa ääripäänä ovat vastakohtaiset adjektiivit ja vastausvaihtoehdot ovat 5- tai 7-poratisena asteikkona. (Heikkilä 2014, 51–52.)

Tässä tutkimuksessa kysely on rakennettu strukturoiduista ja avoimista kysymystyypeistä. Kysymyksiä on yhteensä 25, joista strukturoituja kysymyksiä on 22 ja avoimia kysymyksiä on 3. Mielipidekysymyksissä on käytetty Likertin asteikkoa ja kysymyksissä asteikon arvo on ollut 4. Keskikohtaa (en osaa sanoa) ei ole käytetty, koska vastaajilta on haluttu mielipide jokaiseen pakolliseen kysymykseen. Kysymykset koskevat terrorismia ja luonnonkatastrofeja ja niiden vaikutuksia matkailuun.

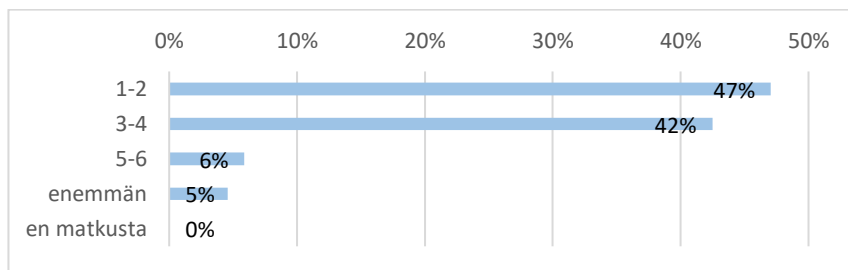
Kysely testattiin viiden Haaga-Helian opiskelijan toimesta toukokuussa, jolloin he vastasivat kysymyksiin ja antoivat korjausehdotuksia kyselystä. Palautteita tuli kysymysmuotojen tarkentamisesta, eli esimerkiksi matkustamisesta puhuttaessa tuli täsmentää, puhutaanko kotimaan vai ulkomaan matkustuksesta. Palautteiden pohjalta tehtiin kyselyyn tarvittavat muutokset ja tämän jälkeen kysely lähti muille Haaga-Helian opiskelijoille. Kysely tehtiin anonymisti, joten vastaajia ei voi tunnistaa vastausten perusteella. Kyselyn vastaajat ovat 18–30-vuotiaita Haaga-Helian restonomiopiskelijoita ja kysely lähetettiin heidän sähköposteihinsa vuoden 2017 elokuun lopussa. Kysely lähetettiin uudestaan kahden viikon jälkeen Haaga-Helian matkailun liikkeenjohdon ensimmäisen vuoden opiskelijoille, heille pidetyn terrorismiin pohjautuvan esityksen vuoksi.

5 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen kysely lähetettiin noin 1000 Haaga-Helian restonomi-opiskelijalle, joista 644 on paikalla oleviksi (lukukaudelle ilmoittautuneet) ilmoittautuneita matkailualan opiskelijoita. Kysely oli avoinna noin kaksi ja puoli viikkoa, jonka aikana vastauksia saatiin kerättyä 153 kappaletta. Kun verkkokyselyn vastausprosentti on 20 % -30 %, voidaan kyselyä pitää onnistuneena. (SurveyMonkey 2017.) Tämän kyselyn vastausprosentti on noin 24 %, joten kysely on varsin onnistunut. Kysely voidaan jakaa neljään osioon. Alussa pyydetään vastaajilta heidän taustatietojaan ja sitä mikä motivoi heitä matkustamaan, sen jälkeen käsitellään turvallisuutta matkustuksen näkökulmasta. Loput kaksi osiota keskittyvät terrorismiin ja luonnonkatastrofeihin ja niiden vaikutuksia matkailuun ja ihmisten matkuskäyttäytymiseen. Kyselyn vastauksia havainnollistettiin Excel työkalun avulla. Kyselylomake kokonaisuudessaan on luettavissa Liitteet-otsikon alta.

5.1 Vastaajien taustatiedot

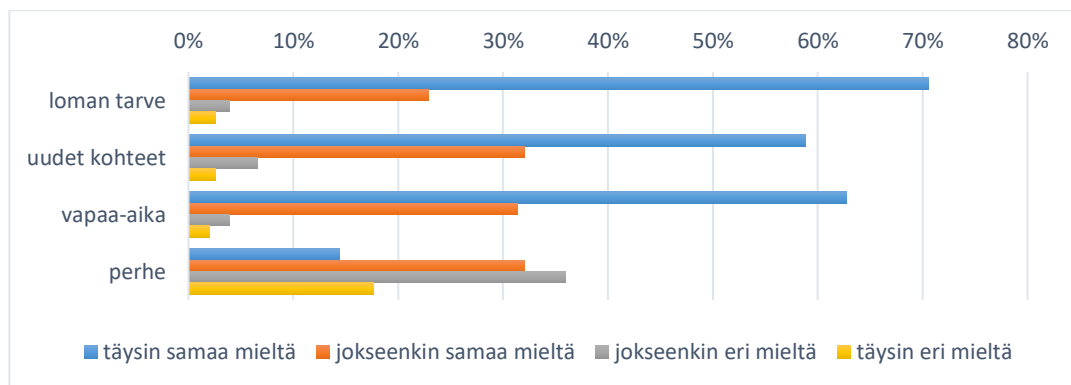
153 vastaajasta noin 90 % oli naisia ja 10 % miehiä. 31 % vastaajista oli 18–21 vuotiaita, 56 % vastaajista oli 22–25 vuotiaita ja 13 % vastaajista 26–30 vuotiaita. Kaikki vastaajat olivat suomalaisia. Vastaajilta kysyttiin kuinka monta kertaa he matkustavat vuodessa ulkomaille (kuvio 4) ja enemmistö vastaajista 47 % sanoi matkustavansa kerran tai kaksi vuodessa. 42 % vastaajista matkusti noin kolme tai neljä kertaa vuodessa ja selkeä vähemmistö noin 11 % vastaajista matkusti ulkomaille 5 kertaa vuodessa tai enemmän. Nämä olivat odotettuja lukemia, ottaen huomioon, että vastaajat ovat opiskelijoita ja heillä ei välttämättä ole rahaa matkustaa useammin vuoden aikana.

Kuvio 4. Nuorten matkustajien keskimääräinen käynti ulkomaille (N=153)

Kyselyn avulla haluttiin kartoittaa vastaajien matkustusmotivaatiota (kuvio 5). Vastaajille annettiin valmiit vastausvaihtoehdot, jonka lisäksi he saivat antaa omia vastauksia. Ensimmäiseen vaihtoehtoon loman tarve vastaajista 71 % oli täysin samaa mieltä, 23 % oli jokseenkin samaa mieltä, 4 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 3 % oli täysin eri mieltä. Toiseen vaihtoehtoon uudet kohteet vastaajista 59 % oli täysin samaa mieltä, 31 % oli jok-

seenkin samaa mieltä, 7 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 3 % oli täysin eri mieltä. Kolmanteen vaihtoehtoon vapaa-aika, vastaajista 63 % oli täysin samaa mieltä, 31 % oli jokseenkin samaa mieltä, 4 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 2 % oli täysin eri mieltä. Neljänteen vaihtoehtoon perhe vastaajista 14 % oli täysin samaa mieltä, 32 % oli jokseenkin samaa mieltä, 36 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 18 % oli täysin eri mieltä. Vastauksista voidaan päätellä, että enemmistöä nuorista motivoi loman tarve, uudet kohteet ja vapaa-aika. Perhe sen sijaan ei ollut nuorille niin tärkeä, kuin edelliset vaihtoehdot. 28 vastaajaa antoi omia vastauksia kohtaan jokin muu, mikä? ja niistä suurimmiksi motivaatiotekijöiksi nousivat ystävien kanssa matkustaminen ja työt. Myös kulttuurit ja ruokamatkustus koettiin tärkeänä.

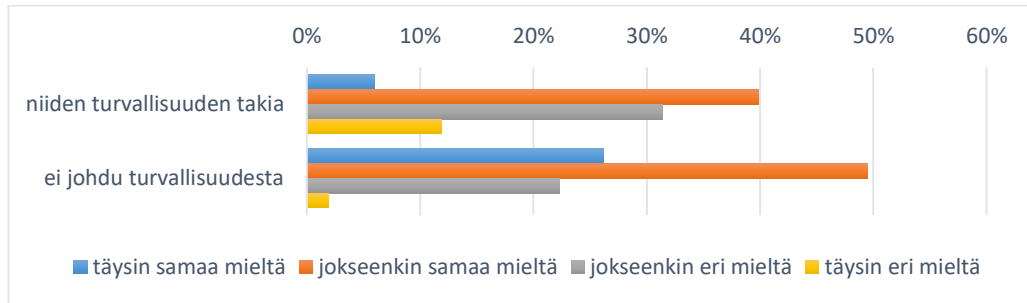

Kuvio 5. Ehdotuksia matkustusmotivaatiolle (N=153)

5.2 Matkustuskohteiden turvallisuuden merkitys

Vastaajilta haluttiin tietää kumpia kohteita he suosivat, tuttuja vai uusia kohteita. Vastaajista 14 % suosi tuttuja kohteita, 71 % suosi uusia kohteita ja 15 % vastasi jokin muu, mikä? kohtaan suurimmaksi osaksi molemmat. Lisäksi vastaajilta tiedusteltiin miksi he suosivat tuttuja kohteita uusien sijaan (kuvio 6). Tähän kysymykseen ei ollut pakollista vastata, joten vastauksia tuli 118. Kysymykseen annettiin valmiit vastausvaihtoehdot, jonka lisäksi vastaajat saivat antaa omia vastauksia. Enemmistö, eli 45 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että he menisivät tuttuun kohteeseen sen turvallisuuden vuoksi. Jokseenkin eri mieltä oli 35 %, täysin eri mieltä 13 % ja täysin samaa mieltä 7 %. Toisessa kohdassa enemmistö eli 50 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että turvallisuudella ei ole mitään tekemistä tutun matkakohteen valitsemisessa. Jokseenkin eri mieltä oli 22 %, täysin eri mieltä 2 % ja täysin samaa mieltä 26 %. 7 vastaajaa antoi omia vastauksia kohtaan jokin muu, mikä? ja niistä suurin syy tutun kohteen valintaan oli aiemmat hyvät muistot kohteesta.

Kuvio 6. Syitä tuttujien matkakohteiden suosintaan (N=118)

Yksi lähde, mistä matkustajat saavat kohdemaan turvallisuustilanteesta etukäteen tietoa, on ulkoasianministeriön turvallisuustiedotteet. Vastaajilta kysyttiin, kokevatko he turvallisuustiedotteiden katsomisen ulkoasianministeriön sivuilta ennen kohdemaan lähtöä tarpeelliseksi. Puolet vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä tämän väitteen kanssa ja 12 % täysin samaa mieltä, kun taas 8 % oli täysin eri mieltä ja 29 % vastanneista oli jokseenkin eri mieltä. Heiltä, jotka olivat eri mieltä väitteen kanssa, pyydettiin lisäperusteluita seuraavassa kysymyksessä (kuvio 7). Kysymys ei ollut pakollinen ja vastauksia tähän tuli 74. Kysymyksessä annettiin valmiit vastausvaihtoehdot ja kohta missä vastaajat saivat itse kertoa omat ajatuksensa. 74 vastaajasta noin puolet olivat sitä mieltä, että he saavat tarvittavan tiedon muista medialähteistä. 17 ei uskonut tarvitsevan ennakkotietoa turvallisuustilanteesta, 13 matkustaisi kohteisiin, jotka ovat turvallisia ja 8 vastasi kohtaan jokin muu, mikä. Heidän mielestään ulkoasianministeriön tiedotteet saattavat olla liian negatiivisia ja eivät välttämättä anna aina oikeaa kuvaa kohteen turvallisuudesta.

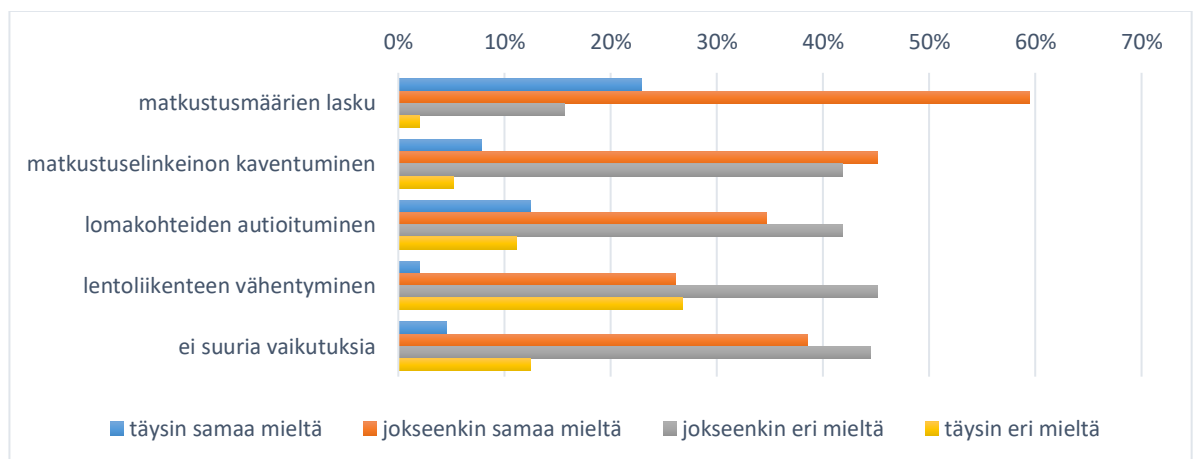
Kuvio 7. Syitä, miksi ei katsota ulkoasianministeriön turvallisuustiedotteita (N=74)

Koska median vaikutuksia käsiteltiin tutkimuksessa, haluttiin kyselyssä saada tietoa median vaikutuksesta matkakohteen imagoon. Vastaajista enemmistö, 43 % oli sitä mieltä, että media vaikuttaa paljon kohteen imagoon. 21 % vastaajista uskoivat, että media vaikuttaa erittäin paljon kohteen imagoon, kun taas 31 % ajatteli sen vaikuttavan vähän ja 5 % vaikuttavan erittäin vähän. Vastaajat siis suurimmalta osalta uskoivat, että medialla on suuri vaikutus kohdemaan imagoon, niin positiivisessa kuin negatiivisessa mielessä.

5.3 Terrorismin merkitys matkailussa

Kyselyssä haluttiin selvittää kokevatko vastaajat terrorismin uhkana matkailulle. Vastaa- jista 68 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 18 % täysin samaa mieltä. Vastaaajista taas 10 % oli jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa ja vain 4 % täysin eri mieltä. Huomattavan suuri osa, peräti 86 % vastaajista uskoi terrorismin vaikuttavan matkailuun jollain lailla. Tulos on merkittävä, ottaen huomioon, että vastaajat olivat Haaga-Helian matkailun liikkeenjohdon opiskelijoita ja he tulevat työskentelemään matkailun ja tämän aiheen parissa tulevaisuu- dessa. Seuraavassa kysymyksessä (kuvio 8) käsiteltiin aihetta lisää esittämällä valmiiksi annettuja väittämiä, joilla terrorismilla uskottiin olevan vaikutusta.

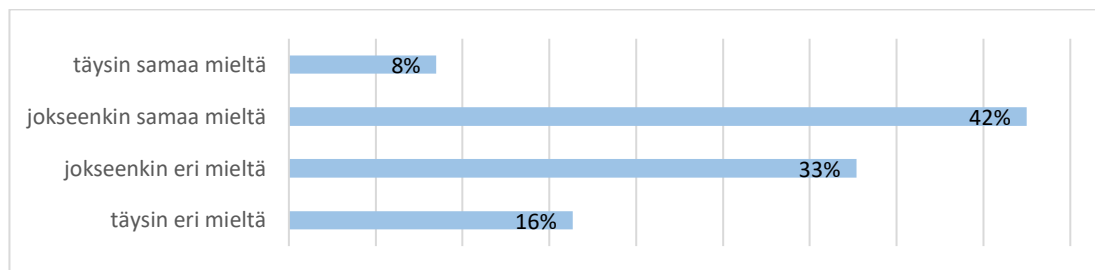
Ensimmäisessä väittämässä matkustusmäärien lasku, 23 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, 59 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, 16 % vastaa- jista oli jokseenkin eri mieltä ja 2 % vastaajista oli täysin eri mieltä. Toisessa väittämässä matkustuselinkeinon kaventuminen, 8 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, 45 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, 42 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja 5 % vastaajista oli täysin eri mieltä. Kolmannessa väittämässä lomakohteiden autoituminen 12 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, 35 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, 42 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja 11 % vastaajista oli täysin eri mieltä. Neljännessä väittämässä lentoliikenteen vähentyminen, 3 % vastaa- jista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, 26 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, 44 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja 27 % vastaajista oli täysin eri mieltä. Viimeisessä väittämässä ei suuria vaikutuksia, 5 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, 39 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, 44 % vastaajista oli jokseen- kin eri mieltä ja 12 % vastaajista oli täysin eri mieltä.

Kuvio 8. Terrorismin vaikutus seuraaviin väittämiin (N=153)

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin valmiutta matkustamaan maahan, jossa on ollut kahden kuukauden sisällä terrori-iskuja. Vastaajista 44 % olisi jokseenkin halukas ja vastaajista 26 % olisi erittäin halukas matkustamaan kohteeseen, jossa on esiintynyt kahden kuukauden sisällä terrori-iskuja. Vastaajista 26 % olisi jokseenkin haluton ja 4 % täysin haluton matkustamaan kohteeseen, jossa on tapahtunut terrori-iskuja muutaman kuukauden sisällä. Vastaajista kuitenkin yli puolet olisi valmis matkustamaan tällaiseen kohteeseen, vaikka he kokivat terrorismin vaikuttavan matkailuun. Vielä suurempi osa vastaajista olisi valmis matkustamaan maahan, jossa on tapahtunut terrori-isku, jos he olisivat jo ostaneet lipun kohteeseen. Kysymykseen vastaajista 45 % olisi jokseenkin halukas ja 32 % täysin halukas matkustamaan, kun taas vastaajista 21 % olisi jokseenkin haluton ja 2 % täysin haluton matkustamaan kohteeseen, vaikka he olisivat jo ostaneet lipun kohteeseen.

Kyselyssä haluttiin selvittää kokevatko vastaajat välttelevän maita, joissa terrori-iskujen uhka on todennäköinen (kuvio 9). Vastaajista 42 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 8 % täysin samaa mieltä. Vastaajista taas 33 % oli jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa ja vain 16 % täysin eri mieltä. Tällä kertaa vastukset jakautuvat tasaisesti vastaajien kesken, jotka olivat samaa mieltä ja vastaajien kesken, jotka olivat eri mieltä.

Kaavio 9. Vältetäänkö maita, joissa terrori-iskujen uhka on todennäköinen (N=153)

Vastaajilta, jotka olivat samaa mieltä väittämän kanssa, pyydettiin perustelemaan vastaus. Kysymys ei ollut pakollinen. Tähän kohtaan vastauksia saatiin 47 kappaletta. Seuraavassa muutamia suorja otteita vastaajilta:

-En välttele esimerkiksi Euroopan maita joissa on satunnaisia terrori-iskuja, mutta aktiiviset sota-alueet kuten Syyria tai Egypti eivät ole listallani

-En matkustaisi tällä hetkellä esimerkiksi Turkin tietyille alueille, koska turvallisuustilanne on epävakaa

-En ehkä varaisi matkaa niihin maihin joissa terrorismin uhka on suuri. Terroritekoja on aina ja varmasti tulee aina olemaan mutta toki jos niitä voi välttyä matkustamalla ei niin poliittisesti tärkeään kohteeseen niin toki valitsen sen.

-Pelko siitä, että isku tapahtuisi uudestaan, saa harkitsemaan matkan väliin jättämistä tai kohteen vaihtamista. Toisaalta kääntöpuolena on se, että iskuja tapahtuu

niin usein ja kaikkialla, että monet kohteet tuntuisivat turvattomilta, vaikka juuri siellä ei olisikaan vielä terrori-iskua sattunut. (toisaalta pelolle ei pitäisi antaa valtaa!)

-Tietenkin pelottaa hieman terroristi-iskun uusiutuminen. Toisaalta olen matkustanut kohteisiin, joissa on lähiaikoina tapahtunut iskuja. Eihän sitä voi koskaan tietää missä tapahtuu ja mitä, mutta yritän välttää kohteita, joissa riski on muita suurempi niin sanotusti.

-Jos uhka on todennäköinen, niin mieltäisin kyllä muutaman kerran, onko minun päästävä matkustamaan kyseiseen maahan juuri nyt vai voisiko sitä siirtää myöhemmäksi, milloin ehkä turvallisuustilanne olisi muuttunut. En kuitenkaan ajattele, että esimerkiksi missään Euroopan maissa uhka olisi todennäköinen.

-Nämä maat, joita ajattelin, on muutenkin kulttuuriltaan hyvin vieraita minulle (Egypti, Marokko, Tunisia) ja jo uuteen kulttuuriin ja toiminta tapoihin tutustuminen saattaa nostaa stressitasoa, puhumattakaan jos alkaisi miettiä mahdollista terroiskua vieraassa kulttuurissa, vieraalla kielellä yms. Mutta esim. Ranskaa tai muita Euroopan maita en välttelisi.

-Terrori-iskujen todennäköisyys on suurin isoissa kaupungeissa, joissa on paljon ihmisiä ja jotka ovat suosittuja matkailijoiden keskuudessa. En ole muutenkaan tällaisten kohteiden fani, joten välttelen niitä jo sen takia enkä suoranaisesti terrorismimahdollisuuden vuoksi.

-Vaikka en haluakaan elää liian turvallista elämää, niin tiedostamatta sitä kuitenkin välttelee ehkä tällaisia kohteita. Terrori-iskut kuitenkin tapahtuvat isoissa kaupungeissa niiden aiheuttaman suuremman mediahuomion takia, ja itse suosin pieniin kohteisiin matkustamista. Terrori-iskun vaara on todellinen, mutta se, että se osuu omalle kohdalle on epätodennäköisempää kuin esim. auto-onnettomuuteen joutuminen. Vaikka tämän tietääkin, niin media & t-järjestöt ovat onnistuneet luomaan pelkoa.

-En jättäisi lomaani käyttämättä jos tapahtuneesta on pari kuukautta, mutta huomaan ajattelevani enemmän etten ole niin kiinnostunut matkustamaan Lontooseen ja se on oikeestaan ainoa kohde josta ajattelen näin

Näiden vastausten lisäksi, pelko oman ja läheisten puolesta oli vahvasti läsnä vastaajien antamissa vastauksissa (Taulukko 3.). Matkakohteissa tapahtuvien terrori-iskujen uusiutuminen oli myös yksi syy sellaisen kohteen välttelyyn, jossa terrori-iskuja on jo ollut.

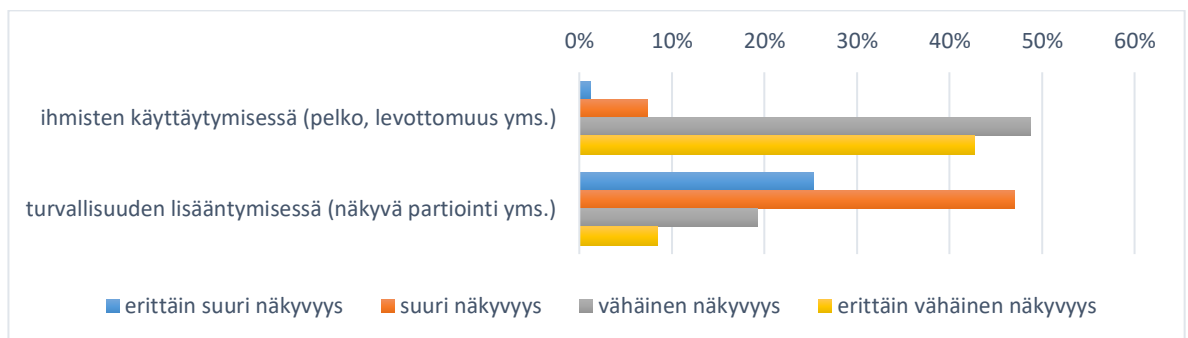
Taulukko 3. Syitä maiden välttelyyn, joissa terrori-iskujen uhka on todennäköinen. (N=47)

Pelko oman hengen ja läheisten menettämisen puolesta	17 kpl
Terrori-iskujen uusiutuminen	9 kpl
Terrori-iskujen uhka	21 kpl

Seuraavassa kysymyksessä vastaajilta kysyttiin ovatko he matkustaneet maahan, jossa on kahden kuukauden aikana tapahtunut terrori-iskuja. Vastaajista 72 sanoi kyllä ja 60 ei väittämään. 21 vastaajaa ei tiennyt onko maassa, jossa he ovat viimeiseksi käyneet, ollut terrori-iskuja. Vastaajia, joiden kohteissa on viimeisen kahden kuukauden aikana tapahtu-

nut terrori-isku, pyydettiin vastaamaan vielä, miten terrori-iskun tapahtuminen näkyi paikallisten arjessa (kuvio 10). Tämä kysymys ei ollut pakollinen ja vastauksia saatiin 83. Vastausvaihtoehdot olivat valmiiksi annettu.

Ensimmäisessä väittämässä ihmisten käyttäytymisessä (pelko, levottomuus yms.) 1 % vastaajista koki terrori-iskujen näkyvän paikallisissa erittäin suuresti, 7 % näkyvän suuresti, 49 % näkyvän vähäisesti ja 43 % näkyvän erittäin vähäisesti. Toisessa väittämässä turvallisuuden lisääntymisessä (näkyvä partiointi yms.) 25 % vastaajista koki terrori-iskujen näkyvän turvallisuuden lisääntymisessä erittäin suuresti, 47 % näkyvän suuresti, 19 % näkyvän vähäisesti ja 8 % näkyvän erittäin vähäisesti. Vastaajat siis kokivat, että paikallisten käyttäytymisestä ei pystyisi huomaamaan terrori-iskujen läsnäoloa, mutta turvallisuuden lisääntyminen oli reilusti yli puolen vastaajan mielestä näkyvää.

Kuvio 10. Miten terrori-iskun tapahtuminen näkyi paikallisten arjessa. (N=83)

Vastaajilta, jotka kokivat turvallisuuden lisääntyneen kohteissa tai ihmisten käyttäytymisessä muutoksia, pyydettiin perustelemaan vastaus. Kysymys ei ollut pakollinen. Tähän kohtaan vastauksia saatiin 40 kappaletta. Seuraavassa muutamia suoria otteita vastaajilta:

-En havainnut Tukholmassa mitään normaalista poikkeavaa käydessäni siellä terrori-iskun jälkeen. Henkilötodistusten näyttäminen ennen paluumatkaa oli ainoa asia, mikä herätti huomioni.

-Nizzassa esimerkiksi kävelin sotilaita kaduilla, joissa oli paljon turisteja ja muutenkin ihmisiä liikkeellä. Ranskassa lentokentillä niin kuin muuallakin turvallisuuskuulutukset ovat myös lisääntyneet.

-Olin hiljattain Italiassa lomalla ja vaikkei kyseisessä maassa ole ollut terrori-iskuja, niiden uhka on kuitenkin suhteellisen korkea. Lisääntyneet varotoimet näkyivät selvästi etenkin suurissa kaupungeissa, mm. aseistettuja sotilaita ja poliisipartioita näkyi lähes joka kulmalla.

-Olin itse Barcelonan terrori-iskussa paikan päällä. Sen jälkeen jatkoimme lomaa normaalisti (vaikka toki kaiken sen kokemuksen jälkeen olo ei ollut täysin normaali), ja respastakin meille sanottiin, että Barcelona halutaan pidettävän mahdollisimman normaalina. Menimme takaisin La Ramblalle, jossa päivysti todella paljon poliiseja raskaiden varustusten kanssa, sekä poliisiautoja oli ajettu poikittain kävelykatujen

eteen, jotta ei pysty ajamaan väkijoukkoon autolla. Liikkeet olivat avoinna lähes normaalisti, ja La Ramblalla oli melko paljon ihmisiä. Ei kuitenkaan täysin normaalin verran.

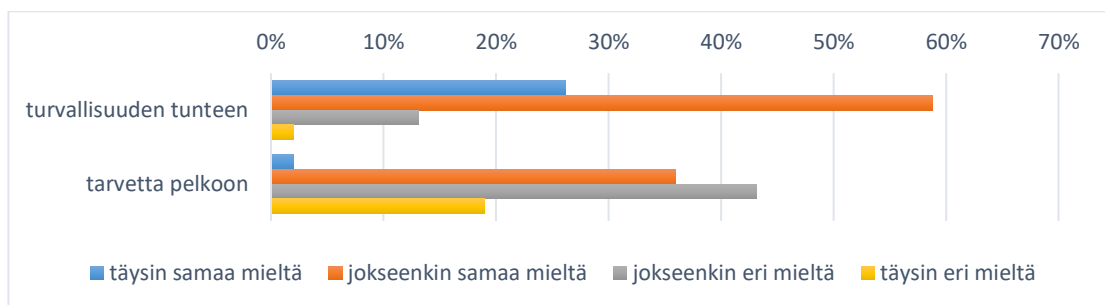
-Ranskan lentokentillä järjettömät turvatoimet, sotilaita partioimassa. Ei kuitenkaan liian pelottavasti.

-Lontoo. Betoniporsaita, vartiointia mm. metroasemilla enemmän kuin ennen (olen käynyt useita kertoja).

-Olin barcelonassa kesällä ennen terrori-iskua. Huomasin että muusta euroopasta johtuen esimerkiksi katukuvaan kuuluivat sotilaat ympäri barcelonan keskustaa. Ihmettelyn silti miksei ramblalle rakennettu mitään suojaa tai estettä koska oli vain ajan kysymys milloin joku ajaa kävelykatua pitkin ihmisiä päin. Se oli maallikonkin ajatuksella ennustettavissa

-Poliiseja ja partioita oli enemmän isoissa turistikohteissa, ja esim. kirkkoon vieraillessa piti mennä turvatarkastuksen läpi missä katsottiin tarkasti läpi jokainen vierailija.

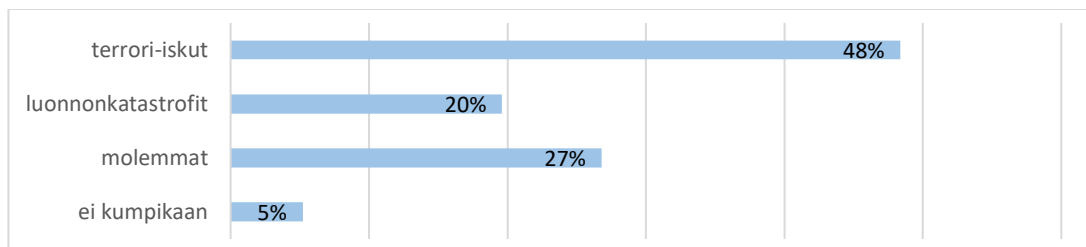
Näiden vastauksien lisäksi vastaajat olivat huomioineet poliisien ja armeijan vahvan läsnäolon kohteissa ja erilaisten esteiden, kuten betoniporsaiden, lisääntyneen käytön. Terrorismiosion kaksi viimeistä kysymystä liittyivät juuri tuohon lisääntyneeseen turvallisuuteen. Kun vastaajilta kysyttiin, Onko lisääntynyt turvallisuus (esimerkiksi näkyvät sotilas/poliisitoimet tai muu partiointi) matkakohteissa hyvä asia, vastaajista 30 % oli täysin samaa mieltä, 59 % jokseenkin samaa mieltä, 10 % jokseenkin eri mieltä ja 1 % täysin eri mieltä. Kyselyssä tiedusteltiin tämän jälkeen, miten vastaajat reagoivat näkyviin sotilas/poliisitoimiin (kuvio 11). Kysymyksessä annettiin vastaajille kaksi valmista väittämää. Ensimmäiseen turvallisuuden tunteen kohtaan, vastaajista 26 % oli täysin samaa mieltä, 59 % oli jokseenkin samaa mieltä, 13 % jokseenkin eri mieltä ja loput 2 % olivat täysin eri mieltä. Toiseen väittämään tarvetta pelkoon, vastaajista 2 % oli täysin samaa mieltä, 36 % oli jokseenkin samaa mieltä, 43 % oli jokseenkin eri mieltä ja 19 % vastaajista oli täysin eri mieltä.

Kuvio 11. Mitä näkyvät sotilas/poliisitoimet herättävät vastaajissa (N=153)

5.4 Luonnonkatastrofien merkitys matkailussa

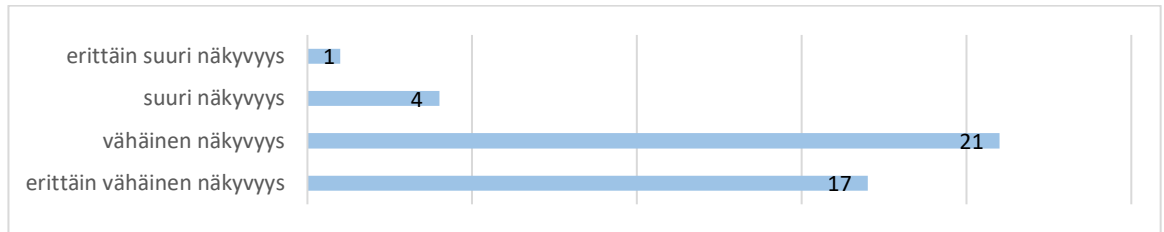
Seuraavat kysymykset liittyvät luonnonkatastrofeihin ja niiden mahdolliseen uhkaan. Tutkimuksen pääongelmana oli, kumman nuoret kokevat uhkaavampana, terrori-iskut vai luonnonkatastrofit, joten sitä kysyttiin vastaajilta (kuvio 12). 48 % vastaajista koki terrori-iskut uhkaavampana kuin luonnonkatastrofit kun 20 % vastaajista taas koki luonnonkatastrofit uhkaavampana kuin terrori-iskut. 27 % vastaajista koki molemmat uhkatekijät yhtä vahingollisena ja 5 % vastaajista ei kokenut kumpaakaan uhkana. Toisin sanoen, vastaus tutkimuksen pääongelmaan on tässä: yleisesti ottaen nuoret kokevat terrorismin uhkaavampana kuin luonnonkatastrofit.

Kuvio 12. Kumman koet uhkaavampana, terrori-iskut vai luonnonkatastrofit (N=153)

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, olisivatko he valmiita matkustamaan maahan, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, mutta heillä olisi jo lippu kohteeseen ostettuna. Vastaajista 1 % oli täysin haluton matkustamaan tälliseen maahan, 40 % oli jokseenkin haluton, 44 % oli jokseenkin halukas ja 14 % täysin halukas matkustamaan huolimatta luonnonkatastrofista. Vastaajista siis yli puolet olisi valmis matkustamaan tällaiseen kohteeseen, jos he olisivat jo ostaneet sinne matkalipun.

Kyselyssä kysyttiin ovatko vastaajat matkustaneet maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä tapahtunut luonnononnettomuuksia. 24 vastaaja on ollut sellaisessa maassa, jossa on tapahtunut luonnononnettomuus kahden kuukauden sisällä, 107 vastaaja ei ole ollut maassa, jossa olisi samaan aikaan ollut luonnononnettomuuksia ja 22 vastaajaa ei ollut tietoisia tilanteesta. Heiltä, jotka ovat olleet maassa, jossa on tapahtunut luonnononnettomuuksia kahden kuukauden sisällä, pyydettiin vastaamaan, näkyikö tilanne paikallisten arjessa. Tämä kysymys ei ollut pakollinen (kuvio 13) ja vastauksia tähän kysymykseen saatiin 43.

Kuvio 13. Näkyivätkö luonnononnettomuudet paikallisten arjessa (N=43)

Kysymykseen vastanneista 17 koki luonnononnettomuuksien näkyvän paikallisten arjessa erittäin vähäisenä, 21 koki näkyvän vähäisenä, 4 vastaajaa koki näkyvän suuresti ja 1 koko näkyvän erittäin suuresti.

6 Pohdinta

Tutkimuksen vastausmäärä yllätti positiivisesti, koska niitä saatiin kolminkertainen määrä alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Näiden vastauksien perusteella työn pää- ja alaongelmiin saatiin suhteellisen luotettavat vastaukset.

6.1 Tulosten arviointi ja johtopäätökset

Tutkimuksella oli neljä alaongelmaa, joista ensimmäinen käsitteli matkakohteen turvallisuustilanteen tarkistamista etukäteen. Tähän kysymykseen haluttiin kyselylomakkeessa vielä tarkennusta, jolloin vastaajilta kysyttiin kokevatko he ulkoasianministeriön sivuilta turvallisuustiedotteiden katsomisen tarpeelliseksi. Vastauksien perusteella reilusti yli puolet vastaajista olivat väitteen kanssa samaa mieltä, kun taas noin 37 % olivat väitteen kanssa eri mieltä. Näistä vastauksista voidaan olettaa, että nuoret kokevat ulkoasianministeriön tuottamat nettisivut tarpeellisiksi.

Toisesta alaongelmasta selvisi, miten nuoret käyttäytyisivät, jos ennen matkalle lähtöä kohteessa tapahtuisi onnettomuus. Vastaajilta kysyttiin siis valmiutta matkustamaan maahan, jossa on ollut kahden kuukauden sisällä terrori-iskuja. Vastaajista 70 % olisi valmis lähtemään kohteeseen terrori-iskujen mahdollisuudesta huolimatta. Vielä suurempi osa vastaajista, 77 % olisi valmis matkustamaan maahan, jossa on tapahtunut terrori-isku kahden kuukauden sisällä, jos he olisivat jo ostaneet lipun kohteeseen. Freyerin & Schröderin (2007, 136–137.) mukaan on todettu, että ihmiset jotka eivät ole peruneet tai muuttaneet matkasuunnitelmia uhkien vuoksi, ovat matkustaneet uhka-alueille ennenkin. Tosin, jos iskuja vielä tapahtuu lähitulevaisuudessa, ihmisten mielikuvat ja asenne kohteeseen muuttuvat jälleen kerran. Tämä ilmiö selittäisi suuren valmiusprosentin vastaajien keskuudessa.

Luonnonkatastrofien kohdalla kysyttiin samaa, eli olisivatko vastaajat valmiita matkustamaan maahan, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi kahden kuukauden sisällä, jos he olisivat jo ostaneet lipun kohteeseen. Vastaajista 41 % ei olisi valmis matkustamaan maahan, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi ja 58 % olisi valmis matkustamaan huolimatta luonnonkatastrofista. Vastaajista siis yli puolet olisi valmis matkustamaan tällaiseen kohteeseen, jos he olisivat jo ostaneet sinne matkalipun. Cooperin & Erfurtin (2007, 248) mukaan luonnonkatastrofin riski ei välttämättä vaikuta ihmisten matkustusvalintaan, jos he ovat jo käyneet tai he pitävät matkakohteestaan johon he ovat menossa, ja päinvastoin. Tämä oletamus selittäisi vastaajien valmiuden matkustamaan alueelle, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi.

Kolmannessa alaongelmassa haluttiin selvittää, miten nuoret kokevat uhkatekijöiden vaikuttavan matkailuun. Kyselylomakkeessa annettiin vastaajille matkailuun vaikuttavista tekijöistä valmiit vastaus vaihtoehdot. Tuloksista voidaan päätellä, että vastaajien mielestä väittämä matkustusmäärien lasku on kaikkein todennäköisin uhkatekijä. Väittämän todennäköisyys uhkatekijänä voidaan selittää Koskelan (2009, 38.) ajatuksella, jonka mukaan ihmiset alkavat vältellä alueita, jotka eivät mielikuvien perusteella tunnu turvallisilta. Väittämä matkustus elinkeinon kaventuminen oli vastaajien mielestä toiseksi todennäköisin uhkatekijä ja lomakohteiden autoituminen kolmanneksi todennäköisin. Hämäläinen (2016) on kirjoittanut, kuinka vuoden 2016 iskujen jälkeen kävijämäärät Turkissa olivat historiallisen vähäiset. Sönmez ym. (1999, 1.) ovat kirjoittaneet kuinka satunnaiset terrori-iskut rajoittavat matkustuselinkeinoja, kunnes muistot valtamediassa olleista vaaratilanteista häviävät. Pysyvä terrorismi voi kuitenkin vaarantaa kohteen turvallisuutta ja houkuttelevuutta ja vaarantaa näin kohdemaan matkailualan. Egypti, Israel, Pohjois-Irlanti ja Peru kuvaavat hyvin, kuinka jatkuva poliittinen väkivalta voi vaikuttaa haitallisesti matkailukohteisiin ja matkakäyttäytymiseen. Nämä ajatukset tukevat kyselyn tuloksia. Ei suuria vaikutuksia-kohta oli vastaajien mielestä todennäköisempi vaihtoehto kuin lentoliikenteen vähentyminen, joka oli vähiten todennäköisin vaihtoehto.

Neljäs alaongelma käsitteli kuinka näkyvät turvallisuuskeinot vaikuttavat matkailuun. Vastaajia johdateltiin kysymykseen tiedustelemalla ensin, onko lisääntynyt turvallisuus (esimerkiksi näkyvät sotilas/poliisitoimet tai muu partiointi) matkakohteissa hyvä asia. Vastaajista 89 % oli samaa mieltä ja 11 % eri mieltä väitteen kanssa. Kyselyssä tiedusteltiin tämän jälkeen, miten vastaajat reagoivat näkyviin sotilas/poliisitoimiin. Kysymyksessä annettiin vastaajille kaksi valmista väittämää. Ensimmäiseen turvallisuuden tunteen kohtaan, vastaajista 85 % oli samaa mieltä ja loput 15 % olivat eri mieltä. Toiseen väittämään tarvetta pelkoon, vastaajista 38 % oli samaa mieltä ja 62 % vastaajista oli eri mieltä. Näistä vastauksista voi päätellä, että vastaajien mielestä näkyvät turvallisuustoimet ovat hyvä asia ja tuovat turvallisuuden tunteen matkustaessa. LUC Matkailu (2014) on raportissaan todennut, että matkustaja tekee matkustuspäätökset hyvin usein kohteen turvallisuuteen nojaten. Tämä näkemys on havaittavissa kyselyn tuloksista.

Tutkimuksen pääongelmana oli, kumman nuoret kokevat uhkaavampana, terrori-iskut vai luonnonkatastrofit; vastanneista noin puolet kokivat terrori-iskut uhkaavampana kuin luonnonkatastrofit ja noin viidesosa vastanneista kokivat luonnonkatastrofit uhkaavampana kuin terrori-iskut. Yleisesti ottaen nuoret kokevat terrorismin uhkaavampana kuin luonnonkatastrofit. Tämä tulos voidaan liittää Glaesserin (2006, 13–14.) olettamukseen, missä ihmisistä johtuvat kriisit ovat usein negatiivissävyyteisimpiä kuin luonnosta johtuvat kriisit.

Kyselyssä selvitettiin kokevatko vastaajat terrorismin uhkana matkailulle. Vastanneista huomattavan suuri osa, peräti 87 % uskoi terrorismin vaikuttavan matkailuun jollain lailla. Kun taas kysyttiin kokevatko vastaajat välttelevän maita, joissa terrori-iskujen uhka on todennäköinen, vastanneista noin puolet olivat samaa mieltä ja puolet olivat eri mieltä. Vastauksista voisi siis päätellä, että vaikka nuoret suurimmalta osalta uskovat terrorismin vaikuttavan matkailuun, he eivät itse näe sen vaikuttavan omiin matkustuspäätöksiinsä niin vahvana.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) on tehnyt tutkimuksen kuinka erilaiset uhkavat vaikuttavat suomalaisiin. Tutkimuksessa käsiteltiin aiheita terrorismista luonnonkatastrofeihin ja tuloksista selvisi, että suomalaiset pitävät uhkia vähemmän todennäköisempinä kuin aiemmin. Esimerkiksi juurikin terrorismin uhkaan oltiin suhtauduttu aiempaa rauhallisemmin. Tutkimuksen edustajien mukaan tuloksien syynä voisi pitää ilmiön normalisoitumista, eli uhkakuviin aletaan turtua. (Palmolahti 2017.) Tutkimuksen ilmiötä voidaan verrata myös tähän tutkimukseen, koska vaikka näyttäisi siltä, että nuoret kokevat terrori-iskut uhkaavampana kuin luonnonkatastrofit, he voisivat silti lähteä maahan, jossa terrorismin riski on läsnä.

Tuloksista voidaan myös päätellä, että vaikka terrorismia pidetään uhkaavampana kuin luonnonkatastrofeja, nuoret matkustajat ovat silti valmiimpia lähtemään maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä ollut terrori-iskuja, kuin maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä ollut luonnonkatastrofeja. Morris (2016) on raportissaan sanonut, että luonnonkatastrofien ja terrorismin yhtenä erona voidaan nähdä toipumisjakson pituus; yleisimmin terrori-iskuista ”normaaliin” tilaan palautuminen on nopeampaa kuin luonnonkatastrofien jälkeen. Päätelmä voidaan perustella tämän lähteen mukaan.

Toisaalta tässä tutkimuksesta ilmeni, että paikat joita halutaan välttää ovat esimerkiksi Turkki ja Lähi-idän maat. Tätä ilmiötä tukee uutinen Helsingin Sanomista (2017), missä kerrotaan massaturismin lisääntymisestä Välimeren alueilla, erityisesti Barcelonassa ja Lissabonissa. Uutisesta käy ilmi, että syy näiden kohteiden suosioon on konfliktit maissa kuten Turkki, Egypti ja Tunisia. Tällaiset tapahtumat tulevat todennäköisesti kasvamaan jatkossa, joten ilmiön kuvaamisesta voitaisiin tehdä uusi tutkimus tai opinnäytetyö.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Hyvän kvantitatiivisen tutkimuksen perusvaatimuksina voidaan pitää muun muassa sen validiteettia ja reliabiliteettia. Validiteetti eli pätevyys tutkimuksessa tarkoittaa, että tulee

mitata sitä, mitä oli tarkoituskin selvittää. Validiteettia edesauttavat perusjoukon tarkka määrittely, edustavan otoksen saaminen ja korkea vastausprosentti. Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan tulosten tarkkuutta. Tulokset eivät saisi olla sattumanvaraisia, mutta usein ovat, jos otoskoko on hyvin pieni. (Heikkilä 2014, 27–30.)

Tämä opinnäytetyö on yritetty tehdä juuri näihin vaatimuksiin perustuen. Tutkimuksesta saatiin vastaus pääongelmaan, mikä lisää tutkimuksen validiteettia. Tutkimuksen validiteettia voidaan myös perustella esimerkiksi kyselytuloksien määrällä, joka ylitti tavoitteen mukaisen määrän. Vastaajien ikäjakauma oli suhteellisen tasainen, suurin osa vastaajista sijoittautui keskelle, eli he olivat 22-25 vuotiaita. Toisaalta suurin osa, peräti 90 % vastaajista oli naisia, mikä taas vääristää tulosten yleistettävyyttä. Haaga-Helialta en valitettavasti saanut restonomiopiskelijoiden sukupuoli- tai ikäjakaumaa, jotta olisin voinut yleistää tutkimuksen tuloksia enemmän. Tutkimusten reliabiliteettia voidaan testata uusintamittauksen avulla, mikä ei tässä tutkimuksessa ollut mahdollista. Aihe on kuitenkin ajankohtainen ja tutkimuskysymyksiä voidaan käyttää muissa töissä, jolloin tuloksien tarkkuus pystytään todentamaan.

Opinnäytetyön turvattomuuden tekijät on rajattu kahteen aiheeseen, eli terrorismiin ja luonnonkatastrofeihin. Kuitenkin työssä terrorismi on dominoivampi osa, joka näkyy niin tietoperustassa kuin kyselylomakkeen kysymyksissä. Pääongelman kysymys, eli kumman koet uhkaavampana: terrorismin vai luonnonkatastrofit, tulee terrorismiaiheisten kysymysten perään, jolloin vastaajat ovat ehkä asennoituneet vastaamaan mieluummin terrorismin kuin luonnonkatastrofit. Työn alaongelmiin saatiin vastaukset pääosin myös terrorismiaiheisistä kysymyksistä. Jos tekisin kyselyn uudestaan, selventäisin, että minkälaisista luonnonkatastrofeista on kyse ja lisäksi luonnonkatastrofi-aiheisten kysymysten määrää. Lisäksi lisäksi kaikkiin kysymyksiin, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot, jokin muu, mikäkohdan, koska vastaajat antoivat muihin samanlaisiin kohtiin varteenotettavia vaihtoehtoja, joita en ollut ajatellut. Pääongelman kysymyksen siirtäisin loppuun, jotta vastaajat pystyvät asennoitumaan kysymykseen paremmin.

6.3 Oma oppiminen ja arviointi

Tämä opinnäytetyö oli ensimmäinen tutkimustyyppinen työ, jonka olen tehnyt. Työn kirjoittaminen on ollut mielenkiintoinen prosessi, josta olen oppinut muun muassa, miten tutkimuksia tehdään ja millainen työpanostus tutkimukselle on annettava. Alkuperäinen opinnäytetyösuunnitelmani poikkeaa hieman tästä työstä. Suunnitelmassa minun oli tarkoitus tehdä tutkimuskysely myös englanniksi, jotta sen olisi voinut lähettää esimerkiksi Haaga-Helian vaihto-opiskelijoille tai kun olin vaihdossa 2017 keväällä, niin olisin voinut lähettää

sen paikallisen koulun opiskelijoille tehtäväksi. Tästä ajatuksesta kuitenkin poikkesin, koska halusin pitää tutkimukseni tulokset selkeinä ja yksinkertaisina tulkita.

Suunnitelman alkuperäisestä aikataulusta poikettiin myös hieman. Alun perin kysely oli tarkoitus olla valmis huhtikuun paikkeilla ja tulosten keräily tapahtua toukokuussa. Opiskelijavaihdossani alku olikin odotettua kiireisempi, joten sain kyselyn tehtyä valmiiksi vasta toukokuussa, jolloin hain lupaa tutkintalautakunnalta lähettää kyselyn Haaga-Helian opiskelijoille. Luvan sain kesäkuussa ja kysely lähti eteenpäin elokuussa, joten tuloksen keräily tapahtui odotettua myöhemmin. Muuten olen mielestäni pysynyt alkuperäisen suunnitelman aikataulussa. Aloitin opinnäytetyön tekemisen jo alkuvuodesta 2017 ja suunnittelemisen jo loppuvuodesta 2016, joten minulla on ollut hyvin aikaa tehdä työtäni. Aikataulussa pysymisen on osittain mahdollistanut työpaikaltani saatu loma opinnäytetyön kirjoittamista varten.

Aihe opinnäytetyöhöni syntyi työpaikallani kesällä 2016. Aihe oli suhteellisen helppo keksiä, vaikka minulla ei olekaan toimeksiantajaa. Alkuun kirjoittaminen oli hieman työlästä, koska en ollut aivan varma minkälaisen näkökulman työhöni otan. Alun jälkeen kirjoittaminen ja lähteiden, varsinkin tutkimustyyppisten lähteiden, etsiminen oli huomattavasti paljon helpompaa. Terrorismista oli mielestäni paljon helpompi löytää lähteitä, jotka sopivat teemaani; luonnonkatastrofeista ei niinkään. Olen itse tyytyväinen tietoperustan lopputulokseen, mielestäni se kuvaa aihetta hyvin ja aiheet sointuvat hyvin yhteen. Teorioiden järjestys on mielestäni looginen.

Empiiristä osuutta kirjoittaessani sisäistin tutkimusprosessin paremmin, kuin mitä aiemmin olen opintoni aikana sisäistänyt. Opin ja sisäistan asiat muutenkin paremmin, kun saan tehdä niitä käytännössä. Täällä kertaa sain konkreettisesti tehdä oman tutkimuksen, mikä on upea oppimiskokemus. Työstäni puuttuu kehittämis ehdotus-kohta kokonaan, koska työtä ei ole tehty toimeksiantajalle. Työn tutkimuksen johtopäätösten perusteella, kehitysehdotuksia voidaan antaa esimerkiksi matkanjärjestäjille. Jos nuoret kokevat, että terrorismin uhka ei vaikuta juurikaan heidän matkapäätöksiinsä, voivat matkanjärjestäjät yrittää parantaa kohdemaan imagoa mahdollisten terrori-iskujen jälkeen ja tehdä yhteistyötä muiden elinkeinon harjoittajien kanssa, jotta imagon parantaminen olisi helpompaa.

Lähteet

BBC. 2017. More information about: The Troubles. Luettavissa: <http://www.bbc.co.uk/history/troubles>. Luettu: 20.1.2017.

Cooper, C. Fletcher, J. Fyall, A. Gilbert, D. & Wanhill, S. 2008. *Tourism Principles and Practice*. Pearson Education Limited. Essex.

Cooper, M. & Erfurt, P. 2007. Tsunamis, Earthquakes, Volcanism and Other Problems: Disasters, Responses and Japanese Tourism. Teoksessa Laws, E. & Prideaux, B. & Chon, K. (toim.). *Crisis Management in Tourism*, s.234-251. CAB International. Cambridge, MA.

Cohen, E. & Cohen, S.A. 2012. Current sociological theories and issues in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(4). Luettavissa: <http://epubs.surrey.ac.uk/730535/1/Cohen%20%26%20Cohen%202012.pdf>. Luettu: 14.8.2017.

Freyer, W. & Schröder, A. 2007. Tourism and Terrorism: an Analytical Framework with Special Focus on the Media. Teoksessa Laws, E. & Prideaux, B. & Chon, K. (toim.). *Crisis Management in Tourism*, s.129-141. CAB International. Cambridge, MA.

Glaesser, D. 2006. *Crisis Management in the Tourism Industry*. Butterworth-Heinemann. Oxford.

Goeldner, C. & Ritchie, J.R. 2009. *Tourism. Principles, Practices, Philosophies*. John Wiley & Sons. New Jersey.

Haapanen, L. 2016. Terrori-iskun pelosta tuli osa 18 vuotta matkailun parissa työskennelleen Terhin työtä. YLE. Luettavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-9059558>. Luettu: 19.11.2016.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. Tammi. Helsinki.

Heikkilä, T. 2014. *Tilastollinen tutkimus*. Edita. Porvoo.

Helsingin Sanomat. 2016. Terrori-iskujen pelko haittaa Ranskan matkailua – Hotelliyöpymisten määrä väheni. Luettavissa: <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1470536546622>. Luettu: 19.11.2016.

Helsingin Sanomat. 2017. Massaturismi risoo Etelä-Euroopan kaupungeissa. Luettavissa: <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000005283219.html>. Luettu: 25.9.2017.

Holden, A. 2008. Environment and Tourism. Routledge. Oxon.

Hämäläinen, T. 2016. Turkissa vieraili kesäkuussa historiallisen vähän turisteja – suurin pudotus ainakin 22 vuoteen. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/ulko-maat/art-2000002913052.html>. Luettu: 10.2.2017.

Iivari, P. 2012. Matkailun turvallisuus. Globaalit muutokset – paikalliset vaikutukset. Kopyjyvä Oy. Rovaniemi.

Kananen, J. 2011. Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Juvenes Print. Tampere.

Koskela, H. 2009. Pelkokierre. Gaudeamus. Helsinki.

Krenn, R. 2014. Vanha suosikki palaa matkailukartalle – onko Egyptiin turvallista matkustaa?. Rantapallo. Luettavissa: <http://www.rantapallo.fi/rantalomat/onko-egyptiin-turvallista-matkustaa/>. Luettu: 15.2.2017.

Lehtonen, J. 2009. Ettei pahin tapahtuisi – Riski- ja kriisiviestinnän perusteet. Ykkös-Offset. Vaasa.

Lyon, A. & Worton, A. 2007. A Proposed Model for Tourism Crisis Management. Teoksessa Laws, E. & Prideaux, B. & Chon, K. (toim.). Crisis Management in Tourism, s.200-216. CAB International. Cambridge, MA.

LUC Matkailu. 2014. Mitä on matkailun turvallisuus?. Luettavissa: <http://matkailu.luc.fi/Hankkeet/Turvallisuus/fi/Matkailun-turvallisuus>. Luettu: 17.2.2017.

Malkki, L. 2017. Onko terrorismi todella yleistynyt aikanamme?. Uutistamo. Luettavissa: <http://www.uutistamo.fi/onko-terrorismi-todella-yleistynyt-aikanamme/>. Luettu: 20.1.2017

Maslow, A. 1970. Motivation and Personality. Harper & Row. New York.

Morris, H. 2016. Natural disasters worse for tourism than terror attacks. The Telegraph. Luettavissa: <http://www.telegraph.co.uk/travel/news/terrorism-has-the-smallest-impact-on-tourism-industries/>. Luettu: 11.9.2017.

Morton, L. 1999. Segmenting publics by life development stages. Public Relations Quarterly; Spring 1999; 44, 1; ABI/INFORM Collection pg. 46. Luettavissa: <http://search.proquest.com/docview/222393202/fulltextPDF/561C381461964FBFPQ/1?accountid=27436>. Luettu: 23.5.2017

Mäkinen, J. 2006. Nuorisomatkailu. Matkailun edistämiskeskus. Luettavissa: [http://87.108.50.97/re-lis/REL_LIB.NSF/0/B5A994EBF55D94A3C2257145002B5895/\\$FILE/Nuorisomatkailu.pdf](http://87.108.50.97/re-lis/REL_LIB.NSF/0/B5A994EBF55D94A3C2257145002B5895/$FILE/Nuorisomatkailu.pdf). Luettu: 29.5.2017

Paastela, P. 2005. Johdanto. Teoksessa Paastela, P. (toim.). Terrorismi. Ilmiön tausta ja aikalaisanalyysi, s.186–220. Eurooppalaisen filosofian seura. Tampere.

Palmolahti, H. 2017. Yllättävä tutkimustulos: terrorismin pelko Suomessa laskee. Yle-uutiset. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9630084>. Luettu: 25.9.2017.

Park, K. & Reisinger, Y. 2010. Differences in the Perceived Influence of Natural Disasters and Travel Risk on International Travel. Luettavissa: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616680903493621#aHR0cDovL3d3dy50YW5kZm9ubGluZS5jb20vZG9pL3BkZi8xMC4xMDgwLzE0NjE2NjgwOTAzNDkzNjlxP25lZWRBY2Nlc3M9dHJ1ZUBAQDA>. Luettu: 9.8.2017.

Pearce, P. 2005. Tourist Behaviour – Themes and Conceptual Schemes. Channel View Publications. NY.

Pietikäinen, S. 2003. Matkailun kasvu ja sen merkitys. Ikkunapaikka. Luettavissa: <http://www.ikkunapaikka.fi/fi/sirpa-pietikainen/matkailun-kasvu-ja-sen-merkitys>. Luettu: 18.2.2017.

Robinson, A. 2002. Earth Shock. Thames&Hudson Ltd. London.

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Edita. Helsinki.

Sheehy G. 1995. New passages. U.S. News & World Report. 6/12/95, Vol. 118 Issue 23, p62. 4p. 5 Color Photographs. Luettavissa: <http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?sid=a2a45ceb-3504-4ca7-8121-6ddff1bb0e1a%40sessionmgr4008&vid=0&hid=4114&bdata=JnNpdGU9ZWZwhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=9506077660&db=afh>. Luettu: 23.5.2017

Sinkkonen, T. 2005. Terrorisoitu Yhteiskunta: Analyysi Madridin pommi-iskun vaikutuksista. Teoksessa Paastela, P. (toim.). Terrorismi. Ilmiön tausta ja aikalaisanalyysjä, s.186–220. Eurooppalaisen filosofian seura. Tampere.

SurveyMonkey. 2017. Kyselytutkimuksen otoskoko. Luettavissa: <https://fi.surveymonkey.com/mp/sample-size/>. Luettu: 24.9.2017.

Sönmez, S., Apostolopoulos, Y. & Tarlow, P. 1999. Tourism in Crisis: Managing the Effects of Terrorism. Journal of Travel Research, 38(1):13-18. Luettavissa: http://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/y_apostolopoulos_tourism_1999.pdf. Luettu: 14.8.2017.

Tarlow, P. 2006. A Social Theory of Terrorism and Tourism. Teoksessa Mansfeld, Y. & Pizam, A. (toim.). Tourism, Security & Safety – from theory to practise, s.33-48. Elsevier Butterwoth-Heinemann. UK.

Tarlow, P. 2014. Tourism security: strategies for effectively managing travel risk and safety. Butterworth-Heinemann. Waltham, MA.

Ulkoasiainministeriö. 2016. Matkustustiedotteet. Luettavissa: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15735&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 19.11.2016.

UNWTO. 2008. Youth Travel Matters – Understanding the Global Phenomenon of Youth Travel. World Tourism Organization, Madrid, Spain. Luettavissa: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284412396>. Luettu: 8.6.2017

UNWTO. 2014. Glossary of tourism terms. Luettavissa: <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/Glossary-of-terms.pdf>. Luettu: 9.8.2017.

UNWTO. 2016. UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition. Luettavissa: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145>. Luettu: 9.8.2017.

Viscusi, K. 2009. Valuing risks of death from terrorism and natural disasters. *J Risk Uncertain* 38:191–213. Luettavissa: <http://www.vanderbilt.edu/News/newsImage/Viscusi%20Value%20Risks%20of%20Death.pdf>. Luettu: 14.8.2017.

Viscusi, K. 2012. Valuing Risks of Death from Terrorist Attacks. Luettavissa: http://research.create.usc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1121&context=project_summaries. Luettu: 10.9.2017.

Vuoristo, K. 1998. Matkailun muodot. WSOY. Helsinki.

Vuoristo, K. 2003. Matkailun maailma. Kansainvälisen matkailun maantiede. WSOY. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1. Sukupuoli? *

- Nainen
- Mies

2. Ikä? *

- 18-21
- 22-25
- 26-30

3. Kansalaisuus? *

4. Miten usein matkustat ulkomaille keskimäärin vuodessa *

- 1-2
- 3-4
- 5-6
- enemmän
- en matkusta

5. Valitse seuraavista väittämistä mikä motivoi sinua matkustamaan

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
loman tarve *	☐	☐	☐	☐
uudet kohteet *	☐	☐	☐	☐
vapaa-aika *	☐	☐	☐	☐
perhe *	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐

6. Minkälaisia matkustuskohteita yleensä suosit *

- Tuttuja kohteita
- Uusia kohteita
- Jokin muu, mikä?

7. Jos suosit tuttuja kohteita, käytkö niissä

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
niiden turvallisuuden takia	☐	☐	☐	☐
ei johdu turvallisuudesta	☐	☐	☐	☐
jokin muu – mikä?	☐	☐	☐	☐

8. Koetko turvallisuustiedotteiden katsomisen ulkoasiainministeriön sivuilta ennen kohdemaahan lähtöä tarpeelliseksi? *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

9. Jos vastasit et ole samaa mieltä, valitse alla olevista vaihtoehdoista yksi

- en usko tarvitsevani sitä tietoa
- matkustan aina kohteisiin, jotka ovat turvallisia
- saan medialähteistä tarvittavan tiedon
- jokin muu, mikä?

10. Vaikuttaako media matkakohteen imagoon *

- vaikuttaa erittäin vähän
- vaikuttaa vähän
- vaikuttaa paljon

vaikuttaa erittäin paljon

11. Koetko terrorismin uhkana matkailualalle *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

12. Koetko, että terrorismilla on vaikutusta seuraaviin väittämiin *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
matkustusmäärien lasku	☐	☐	☐	☐
matkustuselinkeinon kaventu- minen	☐	☐	☐	☐
lomakohteiden autioituminen	☐	☐	☐	☐
lentoliikenteen vähentyminen	☐	☐	☐	☐
ei suuria vaikutuksia	☐	☐	☐	☐

13. Olisitko valmis matkustamaan maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä ollut terrori-iskuja *

- täysin haluton
- jokseenkin haluton
- jokseenkin halukas
- täysin halukas

14. Jos olisit jo varannut matkan ja matkakohteessasi tapahtuisi terrori-isku, olisitko silti halukas matkustamaan kohdemaahan *

- täysin haluton
- jokseenkin haluton
- jokseenkin halukas
- täysin halukas

15. Koetko vältteleväsi maita, joissa terrori-iskujen uhka on todennäköinen *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

16. Jos vastasit samaa mieltä, kerro muutamalla sanalla miksi

17. Oletko matkustanut maahan, jossa olisi kahden kuukauden aikana tapahtunut terrori-iskuja *

- kyllä
- ei
- en tiedä

18. Jos olet, näkyikö se

	erittäin vähäinen näkyvyys	vähäinen nä- kyvyys	suuri näky- vyys	erittäin suuri nä- kyvyys
ihmisten käyttäytymisessä (pelko, le- vottomuus yms.)	☐	☐	☐	☐
turvallisuuden lisääntymisessä (näkyvä partiointi yms.)	☐	☐	☐	☐

19. Jos haluat, niin kuvaile muutamalla sanalla, miten turvallisuus näkyi / ei näkynyt

20. Onko lisääntynyt turvallisuus (esimerkiksi näkyvät sotilas/poliisitoimet tai muu partiointi) matkakoh-
teissa hyvä asia *

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

21. Tuoko näkyvät sotilas/poliisitoimet tai muu partiointi mielestäsi seuraavia *

täysin eri mieltä jokseenkin eri mieltä jokseenkin samaa mieltä täysin samaa mieltä

turvallisuuden tunteen	☐	☐	☐	☐
tarvetta pelkoon	☐	☐	☐	☐

22. Kumman koet uhkaavampana, terrorismi-iskut vai luonnonkatastrofit *

- terrorismi-iskut
- luonnonkatastrofit
- molemmat
- ei kumpikaan

23. Jos olisit jo varannut matkan ja matkakohteessasi tapahtuisi luonnononnettomuus, olisitko silti halukas matkustamaan kohtemaahan *

- täysin haluton
- jokseenkin haluton
- jokseenkin halukas
- täysin halukas

24. Oletko matkustanut maahan, jossa on kahden kuukauden sisällä tapahtunut luonnononnettomuuksia *

- kyllä
- ei
- en tiedä

25. Jos olet, näkyikö se ihmisten käyttäytymisessä (pelko, levottomuus yms.)

- erittäin vähäinen näkyvyys
- vähäinen näkyvyys
- suuri näkyvyys
- erittäin suuri näkyvyys